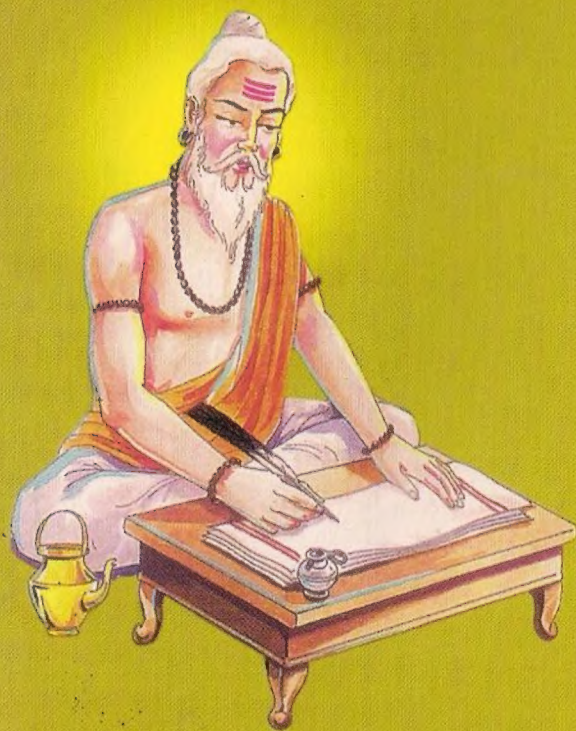

సులభంగా సంస్కృతం నేర్చుకోండి

పి. సూర్యనారాయణ
M.A., M.ED

సులభంగా

సంస్కృతం

నేర్చుకోండి

పి. సూర్యనారాయణ

M.A., M.Ed

సుధా బుక్ షాపు

ఏలూరురోడ్, విజయవాడ - 520 002.

సులభంగా సంస్కృతం నేర్చుకోండి

పి. సూర్యనారాయణ M.A., M.Ed

కాపీరైటు : సుధా బుక్ హౌస్

ప్రథమ ముద్రణ

ఆగష్టు 2004

కూర్పు ముఖచిత్రము

రవి వర్మ గ్రాఫిక్స్

ప్రింటర్స్

స్వామి ఆఫ్సెట్స్ ప్రింటర్స్

ప్రచురణ

సుధా బుక్ హౌస్

ఏలూరురోడ్, విజయవాడ - 520 002.

వెల: రూ. 25.00

అచ్చులు

అ	ఆ	ఇ	ఈ
అ	ఆ	ఇ	ఈ
ఉ	ఊ	ఋ	ౠ
ఊ	ఋ	ౠ	ౡ
అ	ఆ	ఇ	ఈ
	ఎ	ఐ	ఒ
అ	ఆ	ఇ	ఈ
అ	ఆ	ఇ	ఈ

హల్లులు

క	ख	ग	घ	ङ
क	ख	ग	घ	ङ
च	छ	ज	झ	ञ
च	छ	ज	झ	ञ
ट	ठ	ड	ढ	ण
ट	ठ	ड	ढ	ण
त	थ	द	ध	न
त	थ	द	ध	न
प	फ	ब	भ	म
प	फ	ब	भ	म

य	र	ल	व
य	र	ल	व
श	स	ष	ह
च	न	प	म
त	क्ष	त्र	ज्ञ
च	क्ष	त्र	ज्ञ

సాధారణంగా హిందీలోనూ, సంస్కృతంలోనూ అక్షరాలు ఒకే విధంగా వుంటాయి కనుక మీకు హిందీ అక్షరాలు ముందే నేర్చుకొని వున్నట్లయితే ఈ అక్షరాలను నేర్చుకోవడంలో ఏ ఇబ్బందిపడనవసరం లేదు.

ఇక గుణింతాల సంగతికూడా అంతే.

ఇప్పుడు ఈ క్రింద ఇచ్చిన అక్షరాలను మీరు గుర్తించండి.

द ल ऋ ए औ

भ च ड न श

ह लृ ज प त्र

क क्ष ङ ऊ ध

స్వర చిహ్నములు

అ	ॐ	ॐ	దీర్ఘము
ఇ	ॐ	ॐ	గుడి
ఈ	ॐ	ॐ	గుడి దీర్ఘము
ఉ	ॐ	ॐ	కొమ్ము
ఊ	ॐ	ॐ	కొమ్ము దీర్ఘము
ఋ	ॐ	ॐ	సుడి
ౠ	ॐ	ॐ	ఏత్వము
ఌ	ॐ	ॐ	ఐత్వము
ౡ	ॐ	ॐ	ఓత్వము
అం	ॐ	ॐ	ఔత్వము
అః	ॐ	ॐ	పూర్ణానుస్వారము
			విసర్గము

గుణింతములు - గుణింతాని

క	కా	కి	కీ	కు	కూ	కృ	కే	కై	కో	కౌ	కం	కః
ఖ	ఖా	ఖి	ఖీ	ఖు	ఖూ	ఖృ	ఖే	ఖై	ఖో	ఖౌ	ఖం	ఖః
గ	గా	గి	గీ	గు	గూ	గృ	గే	గై	గో	గౌ	గం	గః
ఘ	ఘా	ఘి	ఘీ	ఘు	ఘూ	ఘృ	ఘే	ఘై	ఘో	ఘౌ	ఘం	ఘః
ఙ	ఙా	ఙి	ఙీ	ఙు	ఙూ	ఙృ	ఙే	ఙై	ఙో	ఙౌ	ఙం	ఙః
చ	చా	చి	చీ	చు	చూ	చృ	చే	చై	చో	చౌ	చం	చః
ఛ	ఛా	ఛి	ఛీ	ఛు	ఛూ	ఛృ	ఛే	ఛై	ఛో	ఛౌ	ఛం	ఛః
జ	జా	జి	జీ	జు	జూ	జృ	జే	జై	జో	జౌ	జం	జః

ఝ	ఞ్	ట	ఠ	డ	ణ	త	థ	ద	ధ	న	ప	ఫ
జ్	ఞ్	ట	ఠ	డ	ణ	త	థ	ద	ధ	న	ప	ఫ
క	క	క	క	క	క	క	క	క	క	క	క	క
ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ	ఖ
గ	గ	గ	గ	గ	గ	గ	గ	గ	గ	గ	గ	గ
ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ	ఘ
ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ	ఙ
చ	చ	చ	చ	చ	చ	చ	చ	చ	చ	చ	చ	చ
ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ	ఛ
జ	జ	జ	జ	జ	జ	జ	జ	జ	జ	జ	జ	జ
ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ	ఝ
ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ	ఞ
ట	ట	ట	ట	ట	ట	ట	ట	ట	ట	ట	ట	ట
ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ	ఠ
డ	డ	డ	డ	డ	డ	డ	డ	డ	డ	డ	డ	డ
ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ	ణ
త	త	త	త	త	త	త	త	త	త	త	త	త
థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ
ద	ద	ద	ద	ద	ద	ద	ద	ద	ద	ద	ద	ద
ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ	ధ
న	న	న	న	న	న	న	న	న	న	న	న	న
ప	ప	ప	ప	ప	ప	ప	ప	ప	ప	ప	ప	ప
ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ	ఫ

ఐ	బా	బి	బీ	బు	బూ	బృ	బే	బై	బో	బౌ	బం	బః
క	కా	కి	కీ	కు	కూ	కృ	కే	కై	కో	కౌ	కం	కః
ఖ	ఖా	ఖి	ఖీ	ఖు	ఖూ	ఖృ	ఖే	ఖై	ఖో	ఖౌ	ఖం	ఖః
మ	మా	మి	మీ	ము	మూ	మృ	మే	మై	మో	మౌ	మం	మః
య	యా	యి	యీ	యు	యూ	యృ	యే	యై	యో	యౌ	యం	యః
ర	రా	రి	రీ	రు	రూ	రృ	రే	రై	రో	రౌ	రం	రః
ల	లా	లి	లీ	లు	లూ	లృ	లే	లై	లో	లౌ	లం	లః
వ	వా	వి	వీ	వు	వూ	వృ	వే	వై	వో	వౌ	వం	వః
శ	శా	శి	శీ	శు	శూ	శృ	శే	శై	శో	శౌ	శం	శః
ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షృ	షే	షై	షో	షౌ	షం	షః
స	సా	సి	సీ	సు	సూ	సృ	సే	సై	సో	సౌ	సం	సః
హ	హా	హి	హీ	హు	హూ	హృ	హే	హై	హో	హౌ	హం	హః
క్ష	క్షా	క్షి	క్షీ	క్షు	క్షూ	-	క్షే	క్షై	క్షో	క్షౌ	క్షం	క్షః
త్ర	త్రా	త్రి	త్రీ	త్రు	త్రూ	త్రృ	త్రే	త్రై	త్రో	త్రౌ	త్రం	త్రః
జ్ఞ	జ్ఞా	జ్ఞి	జ్ఞీ	జ్ఞు	జ్ఞూ	జ్ఞృ	జ్ఞే	జ్ఞై	జ్ఞో	జ్ఞౌ	జ్ఞం	జ్ఞః

సంఖ్యవాచకాని - సంఖ్యలు

పదము	సంఖ్య	ఉచ్చరణ	అర్థము
एकम्	१	ఏకమ్	ఒకటి
द्वे	२	ద్వే	రెండు
तिस्त्रः	३	తిస్రః	మూడు
चत्वारि	४	చత్వారి	నాలుగు
पञ्च	५	పంచ	ఐదు
षट्	६	షట్	ఆరు
सप्त	७	సప్త	ఏడు
अष्ट	८	అష్ట	ఎనిమిది
नव	९	నవ	తొమ్మిది
दश	१०	దశ	పది
एकादश	११	ఏకాదశ	పదకొండు
द्वादश	१२	ద్వాదశ	పన్నెండు
त्रयोदश	१३	త్రయోదశ	పదమూడు
चतुर्दश	१४	చతుర్దశ	పదునాలుగు
पञ्चदश	१५	పంచదశ	పదుహేను
षोडश	१६	షోడశ	పదహారు
सप्तदश	१७	సప్తదశ	పదుహేడు
अष्टादश	१८	అష్టాదశ	పదునెనిమిది
नवदश	१९	నవదశ	పంతొమ్మిది
एकोनविंशतिः		ఏకోనవింశతిః	ఒకటి తక్కువ ఇరవై
विंशतिः	२०	వింశతిః	ఇరువది
एकविंशतिः	२१	ఏకవింశతిః	ఇరవైఒకటి
द्वाविंशतिः	२२	ద్వావింశతిః	ఇరవైరెండు

త్రయోవిंశతి:	౨౩	త్రయోవింశతి:	ఇరవైమూడు
చతుర్వింశతి:	౨౪	చతుర్వింశతి:	ఇరవైనాలుగు
పంచవింశతి:	౨౫	పంచవింశతి:	ఇరవైఐదు
షడ్వింశతి:	౨౬	షడ్వింశతి:	ఇరవైఆరు
సప్తవింశతి:	౨౭	సప్తవింశతి:	ఇరవైఏడు
అష్టవింశతి:	౨౮	అష్టవింశతి:	ఇరవైఎనిమిది
నవవింశతి:	౨౯	నవవింశతి:	ఇరవైతొమ్మిది
एकोनविंशत्		ఏకోనవ్రింశత్	ఒకటి తక్కువ ముప్పై
त्रिंशत्	౩౦	త్రింశత్	ముప్పై
चत्वारिंशत्	౪౦	చత్వారింశత్	నలభై
पञ्चाशत्	౫౦	పంచాశత్	యాభై
षष्टिः	౬౦	షష్ఠి:	అరవై
सप्ततिः	౭౦	సప్తతి:	దెబ్బై
अशीतिः	౮౦	అశీతి:	ఎనభై
नवतिः	౯౦	నవతి:	తొంభై
शतम्	౧౦౦	శతమ్	వంద
सहस्रम्	౧,౦౦౦	సహస్రమ్	వేయ్య
लक्ष	౧,౦౦,౦౦౦	లక్ష	లక్ష
कोटि	౧,౦౦,౦౦,౦౦౦	కోటి	కోటి

शरीरावयवाः - శరీరావయవాః - శరీరావయవములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
कनीनिका	కనీనికా	కంటిపాప
चुबुकम्	చుబుకమ్	గడ్డము
शिरः	శిరః	తల
केशः	కేశః	కేశము, వెంట్రుక
ललाटः	లలాటః	నొసట
अक्षिः	అక్షిః	కన్ను
कपोलः	కపోలః	చెంప
कण्ठः	కంఠః	గొంతు

శ్రోత్రమ్	శ్రోత్రమ్	చెవి
పశ్చ	పక్ష్య	రెప్ప
కరః	కరః	చేయి
కूर्పరః	కూర్పరః	మోచేయి
కరతలమ్	కరతలమ్	అరచేయి
పాదః	పాదః	కాలు
జానునీ	జానునీ	మోకాలు
కటిః	కటిః	నడుము
నాసికా	నాసికా	ముక్కు
అనామికా	అనామికా	ఉంగరపువ్రేలు
కనిఠికా	కనిఠికా	చిటికినవ్రేలు
హస్తః	హస్తః	దవడ
మృగమ్	మృగమ్	నోరు
ఔఞ్మ	ఔఞ్మ	పెదవి
జిహ్వా	జిహ్వా	నాలుక
త్వక్	త్వక్	చర్మము
తర్జనీ	తర్జనీ	చూపుడువ్రేలు
మధ్యమా	మధ్యమా	మధ్యవ్రేలు
ఉదరమ్	ఉదరమ్	కడుపు
నాభిః	నాభిః	బొడ్డు
ఊర	ఊర	తొడ

ఆహారపదార్థాః - ఆహారపదార్థములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
మాషచక్రమ్	మాషచక్రమ్	గారె
వటకమ్	వటకమ్	చడియము
సర్షపః	సర్షపః	ఆవాలు
వ్యంజనమ్	వ్యంజనమ్	పచ్చడి
చోష్యమ్	చోష్యమ్	పులుసు
గుడః	గుడః	బెల్లము

పర్పట్:	పర్పట:	అప్పడము
తిన్నిగి	తింత్రిణీ	చింతపండు
ఎరండతైలమ్	ఏరండతైలమ్	అముడము
కుబెరమూలమ్	కుబెరమూలమ్	జంతికలు
దధి:	దధి	పెరుగు
తక్రమ్	తక్రమ్	మజ్జిగ
తైతల:	తైతల:	పూరీ
వత్తితమ్	కప్పితమ్	సాంబారు
ఘృతమ్	ఘృతమ్	నెయ్యి
లవణమ్	లవణమ్	ఉప్పు
శర్కరా	శర్కరా	పంచదార

శాకా: - శాకా: - కూరగాయలు

పడము	ఉచ్చరణ	అర్థము
పిండాలుకమ్	పిండాలుకమ్	పెండలము
ఆలుకమ్	ఆలుకమ్	బంగాళదుంప
పలాండు:	పలాండు:	ఉల్లిపాయ
నారికెల:	నారికేళ:	కొబ్బరికాయ
కూష్మాండ:	కూష్మాండ:	గుమ్మడికాయ
పటోలికా	పటోలికా	పొట్లకాయ
ఆర్ద్రకమ్	ఆర్ద్రకమ్	అల్లము
ఉర్వారుక:	ఉర్వారుక:	దోసకాయ
కర్కరీ	కర్కరీ	నక్కదోసకాయ
కోశాతకీ	కోశాతకీ	బీరకాయ
వార్తాక:	వార్తాక:	పంకాయ
కదలీ	కదలీ	అరటికాయ
శిశు	శిశు	ములక్కాయ
రాజకోశాతకీ	రాజకోశాతకీ	బెంగుళూరు పంకాయ
పానసాని	పానసాని	ఆకాకరకాయ
మూలకమ్	మూలకమ్	ముల్లంగి
మధుకంద:	మధుకంద:	చిలకడదుంప
కారట:	కారట:	కేరెట్

తృణబిందుక:	తృణబిందుక:	చేమదుంపలు
బిమ్బమ్	బింబమ్	దొండకాయ
కారవెల్ల:	కారవేల్ల:	కాకరకాయ
శిమ్బి:	శింబి:	చిక్కుడుకాయ
మరిచకా	మరిచకా	పచ్చిమిరపకాయ
బీరకమ్	బీరకమ్	బీరకాయ
శీతలా	శీతలా	సొరకాయ
ధుప్రశిమ్బి:	క్షుద్రశింబి:	గోరుచిక్కుడు

వృక్షా: - వృక్షా: - చెట్లు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
శాఖా	శాఖా	కొమ్మ
మాచీ	మాచీ	మాచికాయ చెట్టు
దూర్వా	దూర్వా	గణిక
తృణమ్	తృణమ్	గడ్డి
జమ్బూ	జమ్బూ	నేరేడు
శాల్మలీ	శాల్మలీ	బూరగ
కదంబ:	కదంబ:	కడిమి
ఆమలక:	ఆమలక:	ఉసిరిక
విష్ణుక్రాంతా	విష్ణుక్రాంతా	విష్ణుక్రాంత
మధూక:	మధూక:	ఇప్ప
అరిష్ఠ:	అరిష్ఠ:	కుంకుడు
ఆమ్ల:	ఆమ్ల:	మామిడి
లతా	లతా	తీగ
ఘాస:	ఘాస:	పచ్చిగడ్డి
అఙ్కుర:	అంకుర:	మొలక
బీజమ్	బీజమ్	విత్తనము
వట:	వట:	మట్టి
వరాటక:	వరాటక:	విత్తనాలకోశము
తాల:	తాల:	తాటి
బర్బర:	బర్బర:	తుమ్మ
తులసీ	తులసీ	తులసి

అశ్వత్య:	అశ్వత్థ:	రావి
అర్జున:	అర్జున:	మద్ది
అర్క:	అర్క:	జిల్లేడు
కపిత్య:	కపిత్థ:	వెలగ
గుల్మ:	గుల్మ:	పొద
నిమ్బ:	నింబ:	వేప
శమీ	శమీ	జువ్వి
నిక్రుంజ:	నికుంజ:	పొదరిల్లు
కాండ:	కాండ:	కాండము
శిఫా	శిఫా	ఊడ
కింజల్క:	కింజల్క:	పుప్పొడి
వృంతమ్	వృంతమ్	తొడిమ

పుష్పాణి - పుష్పాణి - పుష్పాలు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
సేవంతికా	సేవంతికా	చామంతి
నక్షత్రసేవంతికా	నక్షత్రసేవంతికా	నక్షత్రచేమంతి
కురవకమ్	కురవకమ్	గోరింట (ఎఱ్ఱనిది)
అంబుజమ్	అంబుజమ్	అడవిమల్లె
బంధూకమ్	బంధూకమ్	మంకెన
కురంట్కమ్	కురంట్కమ్	పచ్చగోరింట
మరువకమ్	మరువకమ్	మరువము
గుచ్ఛపుష్పమ్	గుచ్ఛపుష్పమ్	బంతి
కేతకీ	కేతకీ	మొగలి
కర్ణికారమ్	కర్ణికారమ్	కొండగోగు
కోవిదారమ్	కోవిదారము	దేవకాంచనము
స్థలపద్మమ్	స్థలపద్మమ్	మెట్టితామర
నాగమల్లీ	నాగమల్లీ	నాగమల్లి
ప్రతాపన:	ప్రతాపన:	తెల్లమందారము
శిరీషమ్	శిరీషమ్	దిరిశనపువ్వు
ఉత్పలమ్	ఉత్పలమ్	కలువపువ్వు

మాలతీ	మాలతీ	మాలతి
వక్రలమ్	వక్రలమ్	పొగడ
అమ్మభోజమ్	అమ్మభోజమ్	తామర
సితామ్మభోజమ్	సితామ్మభోజమ్	తెల్ల తామర
నవమలలికా	నవమల్లికా	విరజాజి
పాటలమ్	పాటలమ్	గులాబీ
పున్నాగమ్	పున్నాగమ్	పొన్నపువ్వు
మందారమ్	మందారమ్	మందారము
పీతకరవీరమ్	పీతకరవీరమ్	పచ్చగన్నేరు
చమ్పకమ్	చంపకమ్	సంపెంగ
కుందమ్	కుందం	మల్లె
పుష్పమంజరీ	పుష్పమంజరీ	పూలవెన్ను
జాతీసుమమ్	జాతీసుమం	సన్నజాజి
కుశేశయమ్	కుశేశయమ్	నూరువరహాలు
కరవీరమ్	కరవీరమ్	గన్నేరు
నలినమ్	నలినమ్	లిల్లి
శేఫాలికా	శేఫాలికా	వావిలి
కమలమ్	కమలమ్	తామర
జపా	జపా	మందార

వర్ణాః - వర్ణాః - రంగులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
కృష్ణః	కృష్ణః	నలుపు
శ్వేతః	శ్వేతః	తెలుపు
రక్తమ్	రక్తమ్	ఎఱుపు
నీలః	నీలః	నీలము
పీతమ్	పీతమ్	పసుపు
हरितम्	హరితమ్	ఆకుపచ్చ
नीलारुणः	నీలారుణః	ఊదా (వైలెట్)
असितनीलः	అసితనీలః	నీలిరంగు (స్ట్రైట్ బ్లూ)
पाटलः	పాటలః	గులాబీ

నారంగ:	నారంగ:	నారింజ (ఆరెంజీ)
ధూమ్ర:	ధూమ్ర:	పొగరంగు
కాషాయ:	కాషాయ:	కాషాయము
పిఛ్చిల:	పిఛ్చిల:	లేతపసుపు

ఋతవ: - ఋతవః - ఋతువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
వసంత:	వసంతః	వసంతఋతువు
గ్రీష్మ:	గ్రీష్మః	గ్రీష్మఋతువు
ప్రావృత్	ప్రావృట్	వర్షఋతువు
శరదృతు:	శరదృతుః	శరదృతువు
हेमन्त:	హేమంతః	హేమంతఋతువు
शिशिर:	శిశిరః	శిశిరఋతువు

वासरा: - वासरा: - వారములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
वर्ष:	వర్షః	సంవత్సరము
मास:	మాసః	మాసము, నెల
पक्ष:	పక్షః	పక్షము,
सप्ताह:	సప్తాహః	వారము
दिन:	దినః	రోజు
दिवस:	దివసః	దినము
भानुवासर:	భానువాసరః	ఆదివారము
इन्द्रवासर:	ఇంద్రువాసరః	సోమవారము
भौमवासर:	భౌమవాసరః	మంగళవారము
सौम्यवासर:	సౌమ్యవాసరః	బుధవారము
बृहस्पतिवासर:	బృహస్పతివాసరః	గురువారము
शुक्रवासर:	శుక్రవాసరః	శుక్రవారము
भृगुवासर:	భృగువాసరః	} శనివారము
शनिवासर:	శనివాసరః	
मन्दवासर:	మందవాసరః	

సులభంగా సంస్కృతము

ధాన్యాని - ధాన్యాని - ధాన్యములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
కాశమీరజన్మ	కాశ్మీరజన్మ	కుంకుమపువ్వు
జాతిపత్రికా:	జాతిపత్రికా:	జాపత్రి
మిద్గ:	ముద్గా	పెసలు
ఎలా	ఏలా	ఏలక్కాయ
కర్పూరమ్	కర్పూరమ్	కర్పూరము
లవङ्గమ్	లవంగమ్	లవంగము
వతున్నకమ్	వితున్నకమ్	ధనియాలు
తण्डులా:	తండులా:	బియ్యము
ఆఢకా:	ఆధకా:	కందులు
మరిచా:	మరిచా:	మిరియాలు
మెన్థి	మేంథీ	మెంతులు
హిङ्గు:	హింగు:	ఇంగువ
మాషా:	మాషా:	మినుములు
చణకా:	చణకా:	శనగలు
సర్షపా:	సర్షపా:	అవాలు
గోధూమా:	గోధూమా:	గోధుమలు
జీరకమ్	జీరకమ్	జీలకర్ర

వాహనములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
ఘోమశకట:	ధూమశకట:	రైలు, పొగబండి
వృషభశకట:	వృషభశకట:	ఎద్దుబండి
అశ్వశకట:	అశ్వశకట:	గుఱ్ఱపుబండి
క్షోపణి	క్షేపణీ	రాకేట్
నౌకా	నౌకా	పడవ
త్రిచక్రికా	త్రిచక్రికా	ఆటో, రిక్షా
లోకయానమ్	లోకయానమ్	బస్సు
నిస్థానమ్	నిస్థానమ్	స్టేషన్
నగరయానమ్	నగరయానమ్	సిటీబస్సు
విమాన:	విమాన:	విమానము

శిబికా	శిబికా	పల్లకి
భారవాహకమ్	భారవాహకమ్	లారీ
మహానౌకా	మహానౌకా	ఓడ
దృతయనమ్	దృతయానం	ఎక్స్ప్రెస్
శకటః	శకటః	బండి
దివచక్రికా	ద్విచక్రికా	సైకిలు

పత్రశాకాః - పత్రశాకాః - ఆకుకూరలు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
మత్स्याక్షి	మత్స్యక్షి	పొన్నగంటికూర
హిమోచికా	హిమోచికా	చిలుకతోటకూర
కాకమాచీ	కాకమాచీ	కామంచికూర
కుస్తుమ్బరీ	కుస్తుంబరీ	కొత్తిమీర
వనవాస్తుకః	వనవాస్తుకః	కొయ్యతోటకూర
తిన్త్రిణి పల్లవాః	తిన్త్రిణిపల్లవాః	చింతచిగురు
అత్యామలపర్ణాః	అత్యామలపర్ణాః	పుల్లబచ్చలి,
ఉపోదకీ	ఉపోదకీ	బచ్చలి
కచూరః	కచూరః	గోంగూర
జీవా	జీవా	పాలకూర
సురభిచ్ఛదః	సురభిచ్ఛదః	కరివేపాకు

పక్షిణః - పక్షిణః - పక్షులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
శుకః	శుకః	చిలుక
ఖడ్గీ	ఖడ్గీ	ఖడ్గమృగము
చిత్రకః	చిత్రకః	చిరుతపులి
బకః	బకః	కొంగ
కాదమ్బః	కాదమ్బః	బాతు
కాకః	కాకః	కాకి
కోకిలః	కోకిలః	కోకిల
జతుకా	జతుకా	గబ్బిలము
చిత్రోష్ఠ	చిత్రోష్ఠః	జిరాఫీ

సులభంగా సంస్కృతము

భల్లూక:	భల్లూక:	ఎలుగుబంటు
దావాఘాట:	దావాఘాట:	వద్రంగిపిట్ట
కపోత:	కపోత:	పావురము
మయూర:	మయూర:	నెమలి
మక్షికా	మక్షికా	ఈగ
మశక:	మశక:	దోమ
ద్విరేఫ:	ద్విరేఫ:	తుమ్మెద
గృధ్ర:	గృధ్ర:	గ్రద్ద
హంస:	హంస:	హంస
చటక:	చటక:	పిచ్చుక
అల్లూక:	ఉల్లూక:	గుడ్లగూబ
మృషక:	నూషక:	ఎలుక
మధుమక్షికా	మధుమక్షికా	తేనెటీక
మధుకోశ:	మధుకోశ:	తేనెతుట్టె
పిపిలీకా	పిపిలీకా	చీమ
పుత్తిక:	పుత్తిక:	రెక్కలచీమ
చిత్రపతక:	చిత్రపతక:	సీతాకోకచిలుక

లోహాని - లోహాని - లోహములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
లోహసార:	లోహసార:	ఉక్కు
అయః	అయః	ఇనుము
తామ్రమ్	తామ్రమ్	రాగి
పిత్తలమ్	పిత్తలమ్	ఇత్తడి
సీసమ్	సీసమ్	సీసము
అభ్రకమ్	అభ్రకమ్	అభ్రకము
రజతమ్	రజతమ్	వెండి
पीतलोहम्	పీతలోహమ్	సత్తు
गन्धकः	గంధక:	గంధకము
काचः	కాచ:	గాజు
सुवर्णम्	సువర్ణమ్	బంగారము

మనోభావా: - మనోభావా: - మనోభావములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
కదాచిత్	కదాచిత్	ఒకానొకప్పుడు
హ్య:	హ్య:	నిన్న
శ్వ:	శ్వ:	రేపు
ప్రహ్య:	ప్రహ్య:	మొన్న
మైత్రీ	మైత్రీ	మైత్రీ
కరుణ	కరుణ	దయ
సుఖమ్	సుఖమ్	సుఖము
భయ:	భయ:	భయము
ధృతి:	ధృతి:	ధైర్యము
అసూయా	అసూయా	అసూయ
శోక:	శోక:	శోకము
ఆనంద:	ఆనంద:	ఆనందము
సర్వ:	సర్వ:	ప్రతివాడు
ఏక:	ఏక:	ఒక్కడు
దుఃఖమ్	దుఃఖమ్	దుఃఖము
రోదనమ్	రోదనమ్	ఏడుపు
ప్రీతి:	ప్రీతి:	ఇష్టము
చింతనమ్	చింతనమ్	అలోచన
వేగ:	వేగ:	వేగము
కశ్చిత్	కశ్చిత్	ఒకానొకడు
కేనచిత్ (ప్ర)	కేనచిత్	ఎవనిచేతనో
కుత్రచిత్	కుత్రచిత్	ఎక్కడనో
పరశ్వ:	పరశ్వ:	ఎల్లుండి
ప్రపరశ్వ:	ప్రపరశ్వ:	అవతల ఎల్లుండి
కయాచిత్	కయాచిత్	ఎవరిచేతనో (స్త్రీ)
ప్రపరహ్య:	ప్రపరహ్య:	అటుమొన్న
సర్వ	సర్వ	అందరు
స్నేహ:	స్నేహ:	స్నేహము

కర్మకరా: - కర్మకరా: - వృత్తిపనివారు

పదము	ఉచ్ఛరణ	అర్థము
కులాల:	కులాల:	కుమ్మరి
చిత్రకార:	చిత్రకార:	చిత్రకారుడు
రచయిత	రచయిత	రచయిత
విమర్శక:	విమర్శక:	విమర్శకుడు
उपाध्याय:	ఉపాధ్యాయ:	ఉపాధ్యాయుడు
प्राड्विवक:	ప్రాడ్వివాక:	లాయరు
वर्धकि:	వర్ధకి:	వడ్డంగి
शिल्पी	శిల్పి	శిల్పి
नट:	నటు:	నటుడు
मालाकार:	మాలాకార:	దండలు అల్లువాడు
सैरन्धी	సైరంద్రీ	పూలుగుచ్చుస్త్రీ
उद्यानपाल:	ఉద్యానపాల:	తోటమాలి
भृत्य:	భృత్య:	సేవకుడు
लेपक:	లేపక:	రంగులువేయువాడు
शाकुनिक:	శాకునిక:	శకునము చెప్పవాడు
वागुरिक:	వాగురిక:	జాలరి
कृषीवल:	కృషీవల:	రైతు
तन्तुवाय:	తన్తువాయ:	సాలెవాడు
वैद्य:	వైద్య:	వైద్యుడు
न्यायाधीश:	న్యాయాధీశ:	న్యాయవాది
वाग्मी	వాగ్మీ	వక్త
वार्ताहर:	వార్తాహర:	పోస్ట్మాన్
रजक:	రజక:	చాకలి
नापित:	నాపిత:	మంగలి
कर्मार:	కర్మార:	కుమ్మరి
दूत:	దూత:	దూత
वृत्तिकार:	వృత్తికార:	వృత్తికారుడు
विदूषक:	విదూషక:	హాస్యగాడు

సౌచిక:	సౌచిక:	దర్శి
లేపక:	లేపక:	మేస్త్రీ
గాయక:	గాయక:	పాటగాడు
పురోహిత:	పురోహిత:	పురోహితుడు
రాజా	రాజా	రాజు
మౌరజిక:	మౌరజిక:	ఉప్పువాయించువాడు
వేణిక:	వైణిక:	వీణవాయించువాడు
రాణి	రాణి	రాణి
సేనాధిపతి:	సేనాధిపతి:	సేనాపతి
ఆశ్విక:	ఆశ్విక:	రౌతు
మాన్త్రిక:	మాన్త్రిక:	మాన్త్రికుడు
జ్యోతిషిక:	జ్యోతిషిక:	జ్యోతిషుడు
చర్మకార:	చర్మకార:	చెప్పులు కుట్టువాడు
కర్షక:	కర్షక:	రైతు
స్వర్ణకార:	స్వర్ణకార:	కంసాలి
వ్యాధ:	వ్యాధ:	వేటగాడు
శాకాటిక:	శాకాటిక:	బండివాడు
జాబాల:	జాబాల:	మేకలు మేపువాడు
అవచాయక:	అవచాయక:	కోయవాడు

ఫలాని - ఫలాని - పండ్లు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
आमलकम्	ఆమలకమ్	ఉసిరికాయ
नारंगः	నారంగ:	నారింజ
कदली	కదలీ	అరటిపండు
भल्लातकम्	భల్లాతకమ్	జీడికాయ
दाडिमी	దాడిమీ	దానిమ్మ
जामी	జామీ	జామకాయ
चूतम्	చూతమ్	మామిడిపండు
द्राक्षा	ద్రాక్షా	ద్రాక్ష

పనస:	పనస:	పనస
సేవమ్	సేవమ్	ఏపిల్
అనాస:	అనాస:	అనాస
నారికేల:	నారికేల:	కొబ్బరికాయ
మధుకర్కటి	మధుకర్కటి	బొప్పాయి

విద్యా - విద్య - చదువు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
కలాశాలా	కళాశాలా	కళాశాల
उपाध्याय:	ఉపాధ్యాయ:	ఉపాధ్యాయుడు
विद्यार्थि, छात्र:	విద్యార్థి, చాత్ర:	విద్యార్థి
विराम:	విరామ:	శెలవు
पाठशाला	పాఠశాలా	పాఠశాల, బడి
पुस्तकम्	పుస్తకమ్	పుస్తకము
परीक्षा	పరీక్షా	పరీక్ష
कक्ष	కక్ష	తరగతి
प्रधानोपाध्याय:	ప్రధానోపాధ్యాయ:	ప్రధానోపాధ్యాయుడు
विश्वविद्यालय:	విశ్వవిద్యాలయ:	విశ్వవిద్యాలయము
विद्यार्थिनी	విద్యార్థిని	విద్యార్థిని

बान्धवाः - బాంధవాః - బంధువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
माता	మాతా	తల్లి
पिता	పితా	తండ్రి
जाया / पत्नी	జాయా/పత్నీ	భార్య
याता	యాతా	తొడికోడలు
पुत्र:	పుత్ర:	కుమారుడు
अग्रज:	అగ్రజ:	అన్న
अनुज:	అనుజ:	తమ్ముడు
अग्रजा	అగ్రజా	అక్క

అనుజా	అనుజా	చెల్లి
భాతృజాయా	బ్రాతృజాయా	ఒదిన, మరదలు
వధూ:	వధూ:	పెండ్లికూతురు
శ్యాలక:	శ్యాలక:	బావమరిది
సపత్నీ	సపత్నీ	సవతి
మాతామహ:	మాతామహ:	తాతగారు
మాతామహీ	మాతామహీ	అమ్మమ్మ
పితామహీ	పితామహీ	నాయనమ్మ
పితామహ:	పితామహ:	తాతగారు
సోదర:	సోదర:	అన్న, తమ్ముడు
సోదరీ	సోదరీ	అక్క, చెల్లి
శ్వశుర:	శ్వశుర:	మామగారు
పుత్రీ	పుత్రీ	కుమార్తె
స్నుషా	స్నుషా	కోడలు
జామాతా	జామాతా	అల్లుడు
పితృష్వసా	పితృష్వసా	మేనత్త
మాతృష్వసా	మాతృష్వసా	అమ్మక్కయ్య / పిన్ని
పౌతృష్వసేయ:	పౌతృష్వసేయ:	మేనత్తకొడుకు (బావ)
దేవర:	దేవర:	బావగారు (భర్త అన్న)
మాతుల:	మాతుల:	మేనమామ
పతీ:	పతీ:	భర్త
ప్రపితామహ:	ప్రపితామహ:	ముత్తాత (తండ్రివైపు)
అనుజామాతా	అనుజామాతా	కోడి అల్లుడు
ఆవృత్త:	ఆవృత్త:	బావ (సోదరీ భర్త)
భాగినేయ:	భాగినేయ:	మేనల్లుడు
భాగినేయా	భాగినేయా	మేనకోడలు
శ్వశ్రూ	శ్వశ్రూ:	అత్తగారు
ప్రజావతీ	ప్రజావతీ	వదిన
ననన్దా	ననన్దా	ఆడపడుచు

जन्तवः - जन्तवः - जन्तवः
कीटाः - कीटाः - पुरुषः

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
सूकरः	సూకర:	పంది
शुनकः	శునక:	కుక్క
सिंहः	సింహ:	సింహము
गजः	గజ:	ఏనుగు
व्याघ्रः	వ్యాఘ్ర:	పులి
मृगः	మృగ:	జింక
चातकः	చాతక:	వానకోయిల
ऊर्णनाभिः	ఊర్ణనాభి:	సాలెపురుగు
तैलपः	తైలప:	బొడ్డింక
गोधिका	గోధికా	బల్లి
सरट्टः	సరటు:	తొండ
शतपदी	శతపదీ	కాళ్ళజుర్రె
शम्बूकः	శమ్బూక:	నత్తగుల్ల
शुक्तिः	శుక్తి:	ముత్యపుచిప్ప
मकरः	మకర:	మొసలి
कृमिः	కృమి:	కృమి (వానపాము)
किञ्चुलकः	కించులక:	నలికిలపాము
मत्स्यः	మత్స్య:	చేప
फणा	ఫణా	పడగ
अजगरः	అజగర:	పెద్దపాము
तिमिङ्गलः	తిమింగిల:	తిమింగిలము
मण्डूकः	మండూక:	కప్ప
सर्पः	సర్ప:	పాము
टर्किकुकुटः	టర్కికుక్కుట:	నిప్పుకోడి
चित्ररासभः	చిత్రరాసభ:	కంచరగాడిద
महिषः	మహిష:	దున్నపోతు
मेषः	మేష:	గొట్టె
गौः	గౌ: (స్త్రీ)	ఆవు

గౌ:	గౌ: (వుం)	ఎద్దు
అజ:	అజ:	మేక
వృక:	వృక:	తోడేలు
శశ:	శశ:	కుందేలు
సుసుందర:	చుచుందుర:	చిట్టెలుక
శబ్దోత:	ఖద్యోత:	మిణుగురు పురుగు
మత్కుణ	మత్కుణ:	నల్లి
కూర్మ:	కూర్మ:	తాబేలు
జమ్బుక:	జంబుక:	నక్క
మహిష:	మహిష:	గేదె
నకుల:	నకుల:	ముంగిస
హరిణ:	హరిణ:	లేడి, జింక
మార్జార:	మార్జార:	పిల్లి
బిడాల:	బిడాల:	
గర్దభ:	గర్దభ:	గాడిద
అశ్వ:	అశ్వ:	గుట్టము
మర్కట:	మర్కట:	కోతి
సిక్రోడ:	చిక్రోడ:	ఉదుత
చాప:	చాప:	పాలపిట్ట
శల్య:	శల్య:	ముళ్ళపంది
జలకుంజర:	జలకుంజర:	నీటిపనుగు
సారస:	సారస:	బెబ్బరుపక్షి
గోనస:	గోనస:	కొండచిలువ
తిత్తిరి:	తిత్తిరి:	తీతువుపిట్ట
కంక:	కంక:	రాబందు
జలవ్యాల:	జలవ్యాల:	నీళ్ళకొయ్య
ఇంద్రుప్త:	ఇంద్రుప్త:	పేను
రక్తపా	రక్తపా	జలగ
గోధా	గోధా	ఉదుము
గౌలి:	గౌలి:	బల్లి

परिचय सम्भाषणम् - పరిచయ సంభాషణమ్

పరిచయ సంభాషణము

भवतः नाम किम्?

భవతః నామ కిమ్?

మీపేరు ఏమిటి?

मम नाम दुर्गादेवः ।

మమ నామ దుర్గారావః

నాపేరు దుర్గారావు.

भवत्याः नाम किम्?

భవత్యాః నామ కిమ్?

మీ పేరు ఏమిటి?

मम नाम सावित्री ।

మమ నామ సావిత్రి.

నా పేరు సావిత్రి

भवान् किं करोति?

భవాన్ కిం కరోతి?

మీరు ఏమి చేయుచున్నారు?

अहं वित्तकोशे कार्यं करोमि ।

అహం విత్తకోశే కార్యం కరోమి.

నేను బ్యాంకునుందు పని చేయుచున్నాను.

भवती किं करोति?

భవతీ కిం కరోతి?

మీరు ఏమి చేయుచున్నారు?

అహం పాఠశాలాయాం అధ్యాపికా ।

అహం పాఠశాలాయాం అధ్యాపికా.

నేను పాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయురాలిని.

భవతీ కిం బోధయతి ?

భవతీ కిం బోధయతి?

మీరు ఏమి బోధించుచున్నారు.

అహం సంస్కృతం అధ్యాపయామి ।

అహం సంస్కృతం అధ్యాపయామి.

నేను సంస్కృతమును బోధించుచున్నాను.

అహం అపి సంస్కృతం పఠితుం ఇచ్ఛామి ।

అహం అపి సంస్కృతం పఠితుం ఇచ్ఛామి.

నేను కూడ సంస్కృతమును చదువుకోవాలని అనుకుంటున్నాను.

అవశ్యమ్ భవతః అవకాశః లభ్యతేవా ?

అవశ్యమ్. భవతః అవకాశః లభ్యతేవా?

తప్పకుండా! మీకు అవకాశము లభిస్తుందా?

యది ఇచ్ఛా అస్తి తర్హి అవకాశః లభ్యతే ।

యది ఇచ్ఛా అస్తి తర్హి అవకాశః లభ్యతే.

ఒకవేళ కోరిక ఉన్నట్లు అయితే అవకాశము లభిస్తుంది.

మమ గురోః సకాశే పత్రాలయ శిక్షణం అపి అస్తి ।

మమ గురోః సకాశే పత్రాలయ శిక్షణం అపి అస్తి.

మా గురువుగారి వద్ద పత్రాలయ శిక్షణము కూడ ఉన్నది?

తత్ కిమ్ ? కిञ్చిత్ వదతు ।

తత్ కిమ్ ? కించిత్ వదతు.

అది ఏమిటి? కొంచెం చెప్పుండి.

పత్రాలయ ద్వారా సంస్కృత శిక్షణమ్ ।

పత్రాలయ ద్వారా సంస్కృత శిక్షణమ్.

పోస్టుద్వారా సంస్కృతమును నేర్చుకొనుట.

కిమపి ధనం ప్రేషణీయం వా ?

కిమపి ధనం ప్రేషణీయంవా?

ఏమైనను ధనము పంపవలయునా?

మూల్యాఙ్క వ్యయార్థం పంచవింశతి రూప్యకాణి ప్రేషణీయాని ।

మూల్యాంక వ్యయార్థం పంచవింశతి రూప్యకాణి ప్రేషణీయాని.

స్థాంపుల ఖర్చుకొరకు ఇరువదిఐదు రూపాయలు పంపవలెను.

కతి పుస్తకాని ప్రేష్యంతి ?

కతి పుస్తకాని ప్రేష్యంతి?

ఎన్ని పుస్తకములు పంపగలరు?

తింశత్ పుస్తకాని ప్రేష్యంతి ।

తింశత్ పుస్తకాని ప్రేష్యంతి.

ముప్పది పుస్తకములను పంపగలరు.

సంకేత: దదాతు ।

సంకేత: దదాతు.

అద్రస్సును ఇవ్వండి.

వాక్యనిర్మాణమ్ - వాక్యనిర్మాణమ్ - వాక్యనిర్మాణము

సమ్యక్ ఉపవిశన్తు ।

సమ్యక్ ఉపవిశన్తు.

చక్కగా కూర్చోండి.

మాతరే ఆహ్వయ ।

మాతరం ఆహ్వయ.

అమ్మను పిలుపు.

పితా కార్యాలయం గతవాన్ ।

పితా కార్యాలయం గతవాన్.

తండ్రి కార్యాలయమునకు వెళ్ళెను.

అగ్రజా పాఠశాలాం గతవతి ।

అగ్రజా పాఠశాలాం గతవతి.

అక్క పాఠశాలకు వెళ్ళినది.

गुरुः छात्रं पाठं वदति ।

గురుః ఛాత్రం పాఠం వదతి.

గురువు విద్యార్థికి పాఠమును చెప్పుచున్నాడు.

शिष्यः गुरुं नमति ।

శిష్యః గురుం నమతి.

శిష్యుడు గురువునకు నమస్కరించుచున్నాడు.

रमा संस्कृतं पठति ।

రమా సంస్కృతం పఠతి.

రమ సంస్కృతమును చదువుచున్నది.

हे गौरी ! अत्र आगच्छ ।

హే గౌరీ! అత్ర ఆగచ్ఛ.

ఓ గౌరీ! ఇక్కడకు రమ్మ.

भ्रमराः मधुं पिबन्ति ।

భ్రమరాః మధుం పిబన్తి.

తుమ్మెదలు తేనెను త్రాగుచున్నవి.

वाचा शोभते मनुष्यः ।

వాచా శోభతే మనుష్యః.

వాక్కుచేత మానవుడు శోభించగలడు.

वारिभिः जनाः सिच्यन्ते ।

వారిభిః జనాః సిచ్యంతే.

నీటిచే జనులు తడుపబడుచున్నారు.

दरिद्राय धनं देयम् ।

దరిద్రాయ ధనం దేయమ్.

దరిద్రుని కొఱకు ధనము ఇవ్వవలెను.

वृक्षात् फलानि पतन्ति ।

వృక్షాత్ ఫలాని పతన్తి.

చెట్టునుండి పండ్లు పడుచున్నవి.

माता गृहे अस्ति ।

మాతా గృహే అస్తి.

అమ్మ ఇంటియందు ఉన్నది.

बान्धवाः नगरे सन्ति ।

బాంధవాః నగరే సన్తి.

బంధువులు నగరమునందు ఉన్నారు.

बालिका आसन्दिकात् पठति ।

బాలికా ఆసన్దికాత్ పఠతి.

బాలిక కుచ్చీనుండి పడుచున్నది.

हस्तस्य भूषणम् दानम् ।

హస్తస్య భూషణమ్ దానమ్.

చేతికి దానము అలంకారము.

मातुः लेखिनी कुत्र अस्ति ।

మాతుః లేఖినీ కుత్ర అస్తి.

తల్లియొక్క కలము అక్కడ ఉన్నది.

नेतरि धीरता वर्तते ।

నేతరి ధీరతా వర్తతే.

నాయకునియందు ధీరత్వము ఉన్నది.

पुस्तकम् कृदरे अस्ति ।

పుస్తకమ్ కృదరే అస్తి.

పుస్తకము అలమరయందు ఉన్నది.

वार्ताहरः पत्रं ददाति ।

వార్తాహరః పత్రం దదాతి.

పోస్ట్ మాన్ ఉత్తరమును ఇచ్చుచున్నాడు.

शिशुः गृहे अटति ।

శిశుః గృహే అటతి.

పిల్లవాడు ఇంటియందు తిరుగుచున్నాడు.

अहं ग्रामं अगच्छाम्।

అహం గ్రామం అగచ్చమ్.

నేను గ్రామమునకు వెళ్ళితిని.

पुष्पं प्रातः व्यकसत्।

పుష్పం ప్రాతః వ్యకసత్.

పుష్ప ఉదయము వికసించెను.

राधा पुस्तकं सर्वं अपठत्।

రాధా పుస్తకం సర్వం అపఠత్.

రాధ పుస్తకమును అంతటిని చదివెను.

त्वं कदा पठिष्यसि?

త్వం కదా పఠిష్యసి?

నీవు ఎప్పుడు చదువగలవు?

अहं हदानीम् एव पठिष्यामि।

అహం ఇదానీమ్ ఏవ పఠిష్యామి.

నేను ఇప్పుడే చదువగలను.

अनन्तरं कुत्र गमिष्यसि?

అనంతరం కుత్ర గమిష్యసి?

తరువాత ఎక్కడకు వెళ్ళగలవు?

तदा देवालयं गमिष्यामि?

తదా దేవాలయం గమిష్యామి.

అప్పుడు దేవాలయమునకు వెళ్ళగలను.

वयं अत्र स्मः।

వయం అత్ర స్మః.

మేము ఇక్కడ ఉన్నాము.

यूयं कुत्र स्थ।

యూయం కుత్ర స్థ.

మీరు ఎక్కడ ఉన్నారు?

हे बालकाः शब्दं मा कुर्वन्तु।

హే బాలికాః శబ్దం మా కుర్వన్తు.

ఓ బాలికలారా! శబ్దమును చేయవద్దు.

मम वस्त्राणि कुत्र वर्तन्ते?

మమ వస్త్రాణి కుత్ర వర్తన్తే?

నాయొక్క వస్త్రములు ఎక్కడ ఉన్నవి?

हे माधवि! सम्यक् पठतिवा?

హే మాధవి! సమ్యక్ పఠతివా?

ఓ మాధవీ! బాగా చదువుచున్నావా?

मातुलः आगच्छतिवा?

మాతులః ఆగచ్చతివా?

మామయ్య వచ్చుచున్నాడా?

न आगच्छति।

న ఆగచ్చతి.

వచ్చుటలేదు.

रमेशः कुत्र तिष्ठति?

రమేశః కుత్ర తిష్ఠతి?

రమేష్ ఎక్కడ ఉంటున్నాడు?

अस्माकं गृहस्य पुरतः एव।

అస్మాకం గృహస్య పురతః ఏవ.

నాయొక్క ఇంటి ఎదురుగానే.

भवान् कुत्र वसन्ति?

భవాన్ కుత్ర వసన్తి?

మీరు ఎక్కడ నివసించుచున్నారు?

आपणं कुत्र अस्ति?

ఋపణం కుత్ర అస్తి?

కొట్టు ఎక్కడ ఉన్నది?

రాధికే ! పుస్తకం ఆనయ ।

రాధికే! పుస్తకం ఆనయ.

రాధికా! పుస్తకమును తీసుకొనిరమ్ము.

భవత: కిం రోచతే ?

భవత: కిమ్ రోచతే?

మీకు ఏమి ఇష్టము?

చలనచిత్ర దర్శనమ్ ।

చలనచిత్ర దర్శనమ్.

సినిమాలు చూచుట.

తత్ కిమ్?

తత్ కిమ్?

అది ఏమిటి?

స: బాలక: దౌష్ట్యమ్ కరోతి ।

స: బాలక: దౌష్ట్యమ్ కరోతి.

ఆ బాలుడు అల్లరి చేయుచున్నాడు.

మయా కిం క్తమ్?

మయా కిం ఉక్తమ్?

నాచేత ఏమి చెప్పబడినది?

మయా న జ్ఞాయతే ।

మయా న జ్ఞాయతే.

నాచే తెలుసుకొనబడలేదు.

గతదిने अहं भवत: गृहं आगच्छम् ।

గతదినే అహం భవత: గృహం ఆగచ్ఛమ్.

నిన్నటిరోజున నేను మీ ఇంటికి వచ్చితిని.

भवत: गृहे अतीव कोलाहल: वर्तते ।

భవత: గృహే అతీవ కోలాహల: వర్తతే.

మీ ఇంటిలో మిక్కిలి గొడవగా ఉన్నది.

एतत् फलं कुत्रत: आनीतम्?

ఏతత్ ఫలం కుత్రత: ఆనీతమ్?

ఈ పండు ఎక్కడనుండి తేబడినది?

आगमि भानुवासरे अस्माकं गृहं

బాన్ధవా: ఆగచ్ఛంతి ।

ఆగామి భానువాసరే అస్మాకం గృహం

బాంధవా: ఆగచ్ఛన్తి.

వచ్చే ఆదివారమునాడు మా ఇంటికి

బంధువులు వచ్చుచున్నారు.

तदर्थं अहं कुत्रापि न गच्छामि ।

తదర్థం అహం కుత్రాపి న గచ్ఛామి.

అందువలన నేను ఎక్కడికి వెళ్ళడంలేదు.

मम गृहे बहव: वृक्षा: सन्ति ।

మమ గృహే బహవ: వృక్షా: సన్తి.

మా ఇంటిలో చాలా చెట్లు ఉన్నవి.

यत्र माता उपविशति तत्रैव बालका:

క్రీडन्ति ।

యత్ర మాతా ఉపవిశతి తత్రైవ బాలకా:

క్రీడన్తి.

ఎక్కడ అమ్మ కూర్చొనుచున్నదో అక్కడనే

పిల్లలు ఆడుకొనుచున్నారు.

तन्तुवाय: वस्त्राणि निर्माति ।

తన్తువాయ: వస్త్రాణి నిర్మాతి.

సారెవాడు వస్త్రములను నేయుచున్నాడు.

भवान् पठतिवा ?

భవాన్ పఠతివా?

మీరు చదువుచున్నారా?

రామాయణస్య రచయితా మాహాకవి: పితామహ: ఇదానిమేవ భోజనం భుక్తవాన్ |
వాల్మీకి: | పితామహ: ఇదానీమేవ భోజనం భుక్తవాన్.

రామాయణస్య రచయితా మహాకవి: తాతగారు ఇప్పుడే భోజనమును తిన్నారు.
వాల్మీకి:.

రామాయణముయొక్క రచయిత మహాకవి
వాల్మీకి. సేనాధిపతి: సర్వాన్ రాజ్యాన్ జితవాన్ |
సేనాధిపతి: సర్వాన్ రాజ్యాన్ జితవాన్.
సేనాధిపతి రాజ్యములను అన్నింటినీ
జయించినాడు.

రామ: సీతా లక్ష్మణేన సహ అరణ్యం
అగచ్ఛత్ |

రామ: సీతా లక్ష్మణేన సహ అరణ్యం
అగచ్ఛత్. వయం సర్వే దేహలీం గచ్ఛామ: |
వయం సర్వే దేహలీం గచ్ఛామ:.
రాముడు సీతా లక్ష్మణులతో కూడ అరణ్య
మునకు వెళ్ళెను. మేమందరము దిల్లీకి వెళ్ళుచున్నాము.

మయాసాకం క: ఆగచ్ఛతి?
మయాసాకం క: ఆగచ్ఛతి?
నాతోకూడ ఎవరు వచ్చుచున్నారు?

యुष्माकं गृहे के के सन्ति?
యుష్మాకం గృహే కే కే సన్తి?
మీ ఇంటిలో ఎవరెవరు ఉన్నారు?
तत्र राष्ट्रपति भवनं संदर्शनार्थम् |
తత్ర రాష్ట్రపతి భవనమ్ సందర్శనార్థమ్.
అక్కడ రాష్ట్రపతి భవనమును చూచుట
కొఱకు.

पितुः प्रकोष्ठे बहवः पुस्तकानि सन्ति |
పితు: ప్రకోష్ఠే బహవ: పుస్తకాని సన్తి.
తండ్రియొక్క గదిలో చాలా పుస్తకములు
ఉన్నవి.
किशोरः किमर्थं रुदति?
కిశోర: కిమర్థం రుదతి?
పిల్లవాడు ఎందుకొఱకు ఏడ్చుచున్నాడు?

तूष्णीं एव द्रष्टुं इच्छामि |
తూష్ణీం ఏవ ద్రష్టుం ఇచ్ఛామి.
ఊరికేనే చూచుటకు ఇష్టపడుచున్నాను.
सः क्षीरार्थं रुदति |
స: క్షీరార్థం రుదతి.
అతడు పాలకొఱకు ఏడ్చుచున్నాడు.

व्यजनम् समीचीनं अस्तिवा?
వ్యజనమ్ సమీచీనం అస్తివా?
ఘోషను సరిగా ఉన్నదా?
भवता साधयितव्यः किम्?
భవతా సాధయితవ్య: కిమ్?
మీచే సాధింపబడవలసినది ఏమిటి?

मया लत्र रूप्यकाणि साधितव्यानि ।

మయా లక్ష రూప్యకాణి సాధితవ్యాని.

నాచే లక్ష రూపాయలు సాధింపబడవలసి ఉన్నవి.

एतावत्पर्यन्तं किं पठितवन्तः सर्वे ।

ఏతావత్పర్యంతం కిం పఠితవంతః సర్వే.

ఇప్పటివరకు ఏమి చదివారు అందరూ.

एतावत्पर्यन्तं एते सर्वे शब्दान् पठितवन्तः ।

ఏతావత్పర్యంతం ఏతే సర్వే శబ్దాన్ పఠితవంతః.

ఇప్పటివరకు వీరందరూ శబ్దములను చదివారు.

आकाशे बहवः नक्षत्राणि दृश्यन्ते ।

ఆకాశే బహవః నక్షత్రాణి దృశ్యన్తే.

ఆకాశమునందు చాలా నక్షత్రములు చూడబడుచున్నవి.

हे बालिकाः । किं लिखन्ति इदानीम् ?

హే బాలికాః! కిం లిఖన్తి ఇదానీమ్?

ఓ బాలికలారా! ఏమి వ్రాయుచున్నారు ఇప్పుడు?

वयं इदानीं भागवतश्लोकान् लिखामः ।

వయం ఇదానీం భాగవత శ్లోకాన్ లిఖామః.

మేము ఇప్పుడు భాగవత శ్లోకములను వ్రాయుచున్నాము.

हनुमान् समुद्रं उत्तीर्य सीतां दृष्ट्वावान् ।

హనుమాన్ సముద్రం ఉత్తీర్య సీతాం దృష్టవాన్.

హనుమంతుడు సముద్రమును దాటి సీతను చూచాడు.

पत्रं लिखामि । मां मा आह्वय ।

పత్రం లిఖామి! మాం మా ఆహ్వయ.

ఉత్తరమును వ్రాయుచున్నాను. నన్ను పిలువవద్దు.

शकटं शीघ्रं चालय । शीघ्रं गन्तव्यम् ।

శకటం శీఘ్రం చాలయ. శీఘ్రం గన్తవ్యమ్.

బండిని త్వరగా నడుపు. తొందరగా వెళ్ళవలసియున్నది.

किञ्चित् जलं आनय । पातुं इच्छामि ।

కించిత్ జలం ఆనయ. పాతుం ఇచ్ఛామి.

కొంచెము నీటిని తీసుకొనిరమ్ము. త్రాగుటకు కోరుకొనుచున్నాను.

त्वं मम समीपं न आगच्छ ।

త్వం మమ సమీపం న ఆగచ్ఛ.

నీవు నా వద్దకు రావద్దు.

युष्माकं भ्राता गृहे नास्ति वा ?

యుష్మాకం బ్రాతా గృహే నాస్తివా?

మీ అన్న ఇంటియందు లేడా?

बाल बालिकाः सर्वे रथोत्सवे नाटयं कुर्वन्ति ।

బాలబాలికాః సర్వే రథోత్సవే నాట్య కుర్వన్తి.

బాలబాలికలందరు రథోత్సవమునందు నాట్యమును చేయుచున్నారు.

सूर्यः पूर्वस्यां दिशि उदेति ।

సూర్యః పూర్వస్యాం దిశి ఉదేతి.

సూర్యుడు తూర్పు దిక్కున ఉదయించుచున్నాడు.

चोरः कारागारे बाधितः ।

చోరః కారాగారే బాధితః.

చొంగ కారాగారమునందు బాధింపబడినాడు.

आञ्जनेयः सुग्रीवस्य अमात्यः ।

ఆంజనేయః సుగ్రీవస్య అమాత్యః.

ఆంజనేయుడు సుగ్రీవుని మంత్రి.

यदि क्रीडनार्थं गन्तुं इच्छसि तर्हि इदानीमेव पठ ।

యది క్రీడనార్థం గన్తుం ఇచ్ఛసి తర్హి ఇదానీమేవ పఠ.

ఒకవేళ ఆడుకొనుటకు వెళ్ళదలచినట్లైతే ఇప్పుడే చదువు.

नलः दमयन्तीं वृणाति ।

నలః దమయన్తీం వృణాతి.

నలుడు దమయంతిని వరించుచున్నాడు.

शुकः जामीफलं खादति ।

శుకః జామీఫలం ఖాదతి.

చిలుక జామపండును తినుచున్నది.

वृक्षान् पोषितुं अतीव श्रमः आवश्यकः ।

వృక్షాన్ పోషితుం అతీవ శ్రమః అవశ్యకః.

చెట్లను పెంచుటకు మిక్కిలి శ్రమ అవసరము.

यथाकालं भुक्त्वा आरोग्यं रक्षयतु ।

యథాకాలం భుక్త్వా ఆరోగ్య రక్షయతు.

వేళతప్పకుండా భుజించి ఆరోగ్యమును రక్షించుకొనుము.

सर्वे जनाः वकुलवृक्ष छायायां उपविशन्ति ।

సర్వే జనాః వకులవృక్ష ఛాయాయాం ఉపవిశన్తి.

జనులంతా పొగడచెట్టు నీడలో కూర్చునుచున్నారు.

तावत् कार्यं कर्तुं अहं न शक्नेमि ।

తావత్ కార్య కర్తుం అహం న శక్నేమి.

అంత పని చేయుటకు నేను సమర్థుడనుకాను.

सायं वर्षः वर्षिष्यति ।

సాయం వర్షః వర్షిష్యతి.

సాయంకాలము వర్షము కురియగలదు.

तानि सर्वाणि लवितव्यानि पुष्पाणि ।

తాని సర్వాణి లవితవ్యాని పుష్పాణి.

అవి అన్నియు కోయబడవలసిన పుష్పములు.

वातायनात् वायुः वाति ।

వాతాయనాత్ వాయుః వాతి.

కిటికీనుండి గాలి వీచుచున్నది.

मालाकारः पुष्पान् लुनाति ।

మాలాకారః పుష్పాన్ లునాతి.

మాలాకారుడు పూలను కోయుచున్నాడు.

उपाध्यायः यत् वदति तत् श्रद्धया शृणु ।

ఉపాధ్యాయః యత్ వదతి తత్ శ్రద్ధయా శృణు.

ఉపాధ్యాయుడు ఏది చెప్పుచున్నాడో దానిని శ్రద్ధతో వినుము.

नोचेत् उपाध्यायः ताडयिष्यति ।

నోచేత్ ఉపాధ్యాయః తాడయిష్యతి.

లేనిచో ఉపాధ్యాయుడు కొట్టగలడు.

गौः घ्रासं रोमान्धयति ।

గౌః ఘ్రాసం రోమాంధయతి.

గోవు ఎండుగడ్డిని నెమరువేయుచున్నది.

आगामिमासे पञ्चम दिनाकडे अस्माकं कलाशाला प्रारम्भः भवति ।

ఆగామి మాసే పంచమ దినాంకే అస్మాకం కళాశాలా ప్రారంభః భవతి.

వచ్చేనెలలో ఐదవ తేదీన మా కళాశాల ప్రారంభము అగుచున్నది.

कलाशालायाः वार्षिकोत्सवे मम बहूनि उपायनानि आगतानि ।

కళాశాలాయాః వార్షికోత్సవే మమ బహుని ఉపాయనాని ఆగతాని.

కళాశాల వార్షికోత్సవంలో నాకు చాలా బహుమతులు వచ్చినవి.

युष्माकं पाठशालायां कति विद्यार्थिन्यः सन्ति ?

యుష్మాకం పాఠశాలాయాం కతి విద్యార్థిన్యః సన్తి?

మీయొక్క పాఠశాలలో ఎంతమంది విద్యార్థినులు ఉన్నారు?

लतायाः शिरसि पुष्पमालिका नास्ति । ददातु ।

లతాయాః శిరసి పుష్పమాలికా శాస్తి. దదాతు.

లతయొక్క శిరస్సునందు పూలదండలేదు. ఇవ్వుము.

हरिणा मधुकैटभादयः मारिताः ।

హరిణా మధుకైటభాదయః మారితాః.

విష్ణువుచే మధుకైటభామలందరు చంపబడినారు.

सा सर्वाणि पत्राणि चिनोति ।

సా సర్వాణి పత్రాణి చినోతి.

ఆమె ఆకులను అన్నింటిని ప్రోగుచేయుచున్నది.

अद्यापि विरामः नास्ति वा ?

అద్యాపి విరామః నాస్తి వా?

ఈ రోజు కూడ శలవు లేదా?

मूल्यं कियदपि क्रेतव्यम् वा ?

మూల్యం కియదపి క్రేతవ్యమ్ వా?

వెల ఎంతైనను కొనవలసినదేనా?

भवतु । शुनकं अन्यत्र बध्वा आगच्छामि ।

భవతు. శునకం అన్యత్ర బధ్వా ఆగచ్ఛామి.

అయితేకాని. కుక్కను మరియొకచోట కట్టి వచ్చుచున్నాను.

यः अभिनयं करोति सः नटः ।

యః అభినయం కరోతి సః నటః.

ఎవడు అభినయమును చేయుచున్నాడో అతడు నటుడు.

या गीतं गायति सा गायिका ।

యా గీతం గాయతి సా గాయికా.

ఎవతె పాటను పాడుచున్నదో ఆమె గాయకురాలు.

अध्यापनार्थं उपयुक्तानि वस्तूनि कानि ?

అధ్యాపనార్థం ఉపయుక్తాని వస్తుని కాని?

బోధించుటకు ఉపయోగించవలసిన వస్తువులు ఏవి?

मधूना औषधम् सेवितव्यम् ।

మధూనా ఔషధం సేవితవ్యమ్.

తేనెతో ఔషధమును సేవించవలెను.

अनुजः दधिं अश्नाति ।

అనుజః దధిం అశ్నాతి.

తమ్ముడు పెరుగును తినుచున్నాడు.

शुनकः गृहं रक्षति ।

శునకః గృహం రక్షతి.

కుక్క ఇంటిని రక్షించుచున్నది.

వీతకోశే సమ్భాషణమ్ - బృంకులో సంభాషణము

భో: । అంత: ఆగన్తుం శక్యతే వా?

భో: అస్త: ఆగన్తుమ్ శక్యతేవా?

అయ్య, లోపలికి రావచ్చునా?

అవశ్యమ్? కిం అవశ్యకమ్?

అవశ్యమ్? కిం అవశ్యకమ్?

తప్పకుండా ఏమి కావాలి?

వీతకోశే ధనమ్ స్థాపితుమ్?

ఏత్తకోశే ధనమ్ స్థాపితుమ్.

బృంకులో ధనము ఉంచుటకు. (వేయుటకు)

కిం కరణీయమ్? ప్రథమం కియత్ స్థాపితవ్యమ్?

కిం కరణీయమ్? ప్రథమం కియత్ స్థాపితవ్యమ్?

ఏమి చెయ్యాలి? మొదట ఎంత వేయాలి?

ప్రథమత: పంచాశదధిక వ్దిశత రూప్యకాణి స్థాపితవ్యమ్ ।

ప్రథమత: పంచాశదధిక ద్విశత రూప్యకాణి స్థాపితవ్యమ్.

మొదట రెండువందల యాభై రూపాయలు వేయాలి.

తదా పుస్తకం ఒకం దదాతి ।

తదా పుస్తకం ఏకం దదాతి:

అప్పుడు పుస్తకమును ఒకదానిని ఇస్తారు.

ప్రతిమాసం కిञ్చిత్ స్థాపితవ్యమ్ ।

ప్రతిమాసం కించిత్ స్థాపితవ్యమ్.

ప్రతినెల కొంచెం వేయాలి.

కిమపి ఫారమ్ పూర్ణీయమ్ వా?

కిమపి ఫారమ్ పూర్ణీయమ్ వా?

ఏమైనా ఫారమ్ పూర్తి చెయ్యాలా?

ममपाश्वे गवाक्षे कर्गजाणि सन्ति । पूरय ।

మమపాశ్వే గవాక్షే కర్గజాణి సన్తి! పూరయ.

నాప్రక్కన కిటికీలో కాగితములు ఉన్నవి. నింపండి.

भानुवासरे अपि वित्तकोशः अस्ति वा ?

భానువాసరే అపి విత్తకోశః అస్తివా?

ఆదివారము కూడా బ్యాంకు ఉంటుందా?

अस्ति ।

అస్తి

ఉంటుంది.

कियत् समयः तिष्ठति ?

కియత్ సమయః తిష్ఠతి?

ఎంతసేపు ఉంటుంది?

प्रातः नववादनतः एकवादन पर्यन्तं तिष्ठति ।

ప్రాతః నవవాదనతః ఏకవాదన పర్యంతం తిష్ఠతి.

ఉదయము తొమ్మిది గంటలనుండి ఒంటిగంట వరకు.

भोजनशालायां सम्भाषणम्

భోజనశాలాయాం సంభాషణమ్ - హోటలులో సంభాషణ

किं किं सन्ति ?

కిం కిం సన్తి?

ఏమి ఏమి ఉన్నవి?

भोजनं वा, अल्पाहारः वा ?

భోజనంవా, అల్పాహారః వా?

భోజనమా, అల్పాహారమా?

किमर्थम् ?

కిమర్థమ్?

ఎందుకొకటి?

अल्पाहारः एव ।

అల్పాహారః ఏవ.

అల్పాహారమే.

पातुं, खादितुं च ।

పాతుం, ఖాదితుం చ.

త్రాగుటకు, తినుటకు కూడా.

किम् दातव्यम् ?

కిమ్ దాతవ్యమ్?

ఏమి ఇవ్వాల్సి?

किं अस्ति ?

కిం అస్తి?

ఏమి ఉన్నది?

इङ्ली, दोशः, चपाती इत्यादयः ।

ఇడ్లీ, దోశః, చపాతీ ఇత్యాదయః.

ఇడి, దోశ, చపాతి మొదలైనవి.

दोशः, चपातींच आनय ।

దోశః, చపాతీంచ ఆనయ.

దోశ, చపాతి కూడ తీసుకొనిరా.

काफीं अपि ।

కాఫీం అపి.

కాఫీ కూడా.

मूल्यम् किपत् ?

మూల్యం కిపత్?

వెల ఎంత?

सप्तदश रूप्यकाणि ।

సప్తదశ రూప్యకాణి.

పదిహేడు రూపాయలు.

परिवर्तनम् नास्ति । विंशति रूप्यकाणि ।

స్వీకరోతు । परिवर्तनं भवान् स्वीकरोतु ।

పరివర్తనమ్ నాస్తి. వింశతి రూప్యకాణి

స్వీకరోతు. పరివర్తనమ్ భవాన్ స్వీకరోతు.

చిల్లరలేదు. ఇరవైరూపాయలు తీసుకో.

చిల్లర నీవు తీసుకో.

धन्यवादाः भोः ।

ధన్యవాదాః భోః.

ధన్యవాదలములయ్యా.

విభక్తయః - విభక్తయః - విభక్తులు

కొన్ని శబ్దములకు విభక్తులు ఎట్లా వస్తాయో తెలుసుకుందాము.

అకారాంత పులింఙ్గా శబ్దాః	రామః, కృష్ణః, గోవిందః, వృక్షః, నిలయః,
ప్రథమా విభక్తిః	దేవాలయః, ముకుందః ఇత్యాదయః ।
అకారాంత పులింఙ్గ శబ్దాః	రామః, కృష్ణః, గోవిందః, వృక్షః, నిలయః,
ప్రథమా విభక్తిః	దేవాలయః, ముకుందః ఇత్యాదయః.
అకారాంత పులింఙ్గ శబ్దములు	రాముడు, కృష్ణుడు, చెట్టు, నిలయము,
ప్రథమా విభక్తి	దేవాలయము, ముకుందుడు మొదలగునవి.

संस्कृत भाषायां दिवचनं अधिकतया वर्तते ।

సంస్కృత భాషాయాం ద్వివచనం అధికతయా వర్తతే.

సంస్కృత భాషలో ద్వివచనము అధికంగా ఉంటుంది.

इकारान्त पुलिंङ्ग शब्दाः	हरिः	हरी	हरयः
	रविः	रवी	रवयः
अकारान्त पुरलिङ्ग शब्दाः	हारीः	हारी	हारयः
	रवीः	रवी	रवयः
उकारान्त पुलिङ्ग शब्दाः	शम्भुः	शम्भू	शम्भवः
ఉకారాంత పులింఙ్గ శబ్దాః	శంభుః	శంభూ	శంభవః
ऋकारान्त पुलिङ्ग शब्दाः	पिता	पितरौ	पितरः
ఋకారాంత పులింఙ్గ శబ్దాః	పితా	పితరౌ	పితరః

हलन्त पुलिङ्ग शब्दानां तु सम्बोधन प्रथमायां, प्रथमेस्थित दीर्घः ह्रस्वः भवति । హలంత పులింఙ్గ శబ్దానాంతు సంబోధన ప్రథమాయాం ప్రథమేస్థిత దీర్ఘః హ్రస్వః భవతి. (హలంత పులింఙ్గ శబ్దాలకు మాత్రం సంబోధన ప్రథమలో ప్రథమలో ఉండే దీర్ఘం హ్రస్వం అవుతుంది.)

उदा :- धीमान् (प्र.वि.)
ధీమాన్ (ప్ర.వి.)

(सं) हे धीमन्
(సం) హే ధీమన్

एकवचने - सीतः सీत
 द्विवचने - सीतौ ఇద్దరు సీతలే
 बहुवचने - सीताः సీతలు (ఇద్దరుకన్న ఎక్కువ)

अकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	गीता	गीते	गीताः
	గీతా	గీతే	గీతాః
इकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	कृते	कृती	कृतयः
	కృతే	కృతీ	కృతయః
ईकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	मदी	मद्यौ	मद्यः
	మదీ	మద్యౌ	మద్యః
उकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	रेनुः	रेनू	रेनवः
	రేనుః	రేనూ	రేనవః
ऊकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	चमूः	चम्वौ	चम्वः
	చమూః	చమ్వౌ	చమ్వః
ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्ग पदानि	माता	मातरौ	मातरः
	మాతా	మాతరౌ	మాతరః

व्युत्तर्या विभक्ति

अकारान्त पुलिङ्गः	रामम्	रामौ	रामान्
	రామమ్	రామౌ	రామాన్
इकारान्त पुलिङ्गः	कविम्	कवी	कवीन्
	కవిమ్	కవీ	కవీన్
उकारान्त पुलिङ्गः	विधुम्	विधू	विधून्
	విధుమ్	విధూ	విధూన్
ऋकारान्त पुलिङ्गः	धातारम्	धातारौ	धातृन्
	ధాతారమ్	ధాతారౌ	ధాతృన్
हलन्त पुलिङ्गः	भिषजम्	भिषजौ	भिषजः
	భిషజమ్	భిషజౌ	భిషజః
अकारान्त स्त्रीलिङ्गः	लताम्	लते	लताः
	లతామ్	లతే	లతాః

इकारान्त स्त्रीलिङ्गः	लतिम्	लती	लतीः
	लतीम्	लती	लतीः
ईकारान्त स्त्रीलिङ्गः	नदीम्	नद्यौ	नदीः
	नदीम्	नद्या	नदीः
उकारान्त स्त्रीलिङ्गः	धेनुम्	धेनू	धेनूः
	धेनुम्	धेनु	धेनुः
ऊकारान्त स्त्रीलिङ्गः	चमूम्	चम्वै	चमूः
	चमूम्	चम्वै	चमूः
ऋकारान्त स्त्रीलिङ्गः	मातरम्	मातरौ	मातृः
	मातरम्	मातरौ	मातृः

तृतीयया विभक्ति

अ. पुं	वृक्षेण	वृक्षाभ्याम्	वृक्षैः
	वृक्षेण	वृक्षाभ्याम्	वृक्षैः
इ. पुं	कविना	कविभ्याम्	कविभिः
	कविना	कविभ्याम्	कविभिः
ऋ. पुं	धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभिः
	धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभिः
हलन्त पुं	भिषजा	भिषगभ्याम्	भिषगभिः
	भिषजा	भिषगभ्याम्	भिषगभिः
अ. स्त्री	लतया	लताभ्याम्	लताभिः
	लतया	लताभ्याम्	लताभिः
इ. स्त्री	नत्या	नतिभ्याम्	नतिभिः
	नत्या	नतिभ्याम्	नतिभिः
उ. स्त्री	धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
	धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
ऊ. स्त्री	चम्वै	चमूभ्याम्	चमूभिः
	चम्वै	चमूभ्याम्	चमूभिः

చతుర్థ విభక్తి

అ. పు	వృక్షాయ	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షే:
	వృక్షాయ	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షై:
ఇ. పు	విధయే	విధిభ్యామ్	విధిభ్య:
	విధయే	విధిభ్యామ్	విధిభ్య:
ఉ. పు	మధవే	మధుభ్యామ్	మధుభ్య:
	మధవే	మధుభ్యామ్	మధుభ్య:
ఋ పు	ధాత్రే	ధాతుభ్యామ్	ధాతుభ్య:
	ధాత్రే	ధాతుభ్యామ్	ధాతుభ్య:
హలन्త పు	భిషజే	భిషగ్భ్యామ్	భిషగ్భ్య:
	భిషజే	భిషగ్భ్యామ్	భిషగ్భ్య:
అ. స్త్రీ	లతాయే	లతాభ్యామ్	లతాభ్య:
	లతాయే	లతాభ్యామ్	లతాభ్య:
ఇ. స్త్రీ	మత్యే	మతిభ్యామ్	మతిభ్య:
	మత్యే	మతిభ్యామ్	మతిభ్య:
ఈ. స్త్రీ	నదీ	నదీభ్యామ్	నదీభ్య:
	నదీ	నదీభ్యామ్	నదీభ్య:
ఉ. స్త్రీ	ధేన్వే	ధేనుభ్యామ్	ధేనుభ్య:
	ధేన్వే	ధేనుభ్యామ్	ధేనుభ్య:
ఋ. స్త్రీ	చమ్రే	చమ్రుభ్యామ్	చమ్రుభ్య:
	చమ్రే	చమ్రుభ్యామ్	చమ్రుభ్య:
ఋ. స్త్రీ	ధాత్రీ	ధాత్రీభ్యామ్	ధాత్రీభ్య:
	ధాత్రీ	ధాత్రీభ్యామ్	ధాత్రీభ్య:
హ. స్త్రీ	విశే	విడ్భ్యామ్	విడ్భ్య:
	విశే	విడ్భ్యామ్	విడ్భ్య:

పంచమ విభక్తి

అ. పు	వృక్షాత్	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షేభ్య:
	వృక్షాత్	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షేభ్య:

ఇ. పు	కవే:	కవిభ్యమ్	కవిభ్య:
	కవే:	కవిభ్యమ్	కవిభ్య:
ఉ. పు	మధో:	మధుభ్యమ్	మధుభ్య:
	మధో:	మధుభ్యమ్	మధుభ్య:
ఋ. పు	ధాతు:	ధాతుభ్యమ్	ధాతుభ్య:
	ధాతు:	ధాతుభ్యమ్	ధాతుభ్య:
హ. పు	భిషజ:	భిషజ్భ్యమ్	భిషజ్భ్య:
	భిషజ:	భిషజ్భ్యమ్	భిషజ్భ్య:
అ. స్త్రీ	లతాయా:	లతాభ్యమ్	లతాభ్య:
	లతాయా:	లతాభ్యమ్	లతాభ్య:
ఇ. స్త్రీ	నత్యా	నతిభ్యమ్	నతిభ్య:
	నత్యా	నతిభ్యమ్	నతిభ్య:
ई. స్త్రీ	నद्या:	నదిభ్యమ్	నదిభ్య:
	నद्या:	నదిభ్యమ్	నదిభ్య:
उ. స్త్రీ	धेन्वा:	धेनुभ्यम्	धेनुभ्य:
	ధేన్వా:	ధేనుభ్యమ్	ధేనుభ్య:
ఋ. స్త్రీ	మాతు:	మాతుభ్యమ్	మాతుభ్య:
	మాతు:	మాతుభ్యమ్	మాతుభ్య:
ह. స్త్రీ	विश:	विद्भ्यम्	विद्भ्य:
	విశ:	విద్భ్యమ్	విద్భ్య:

अ. नपुंसक लिङ्गः पुलिङ्ग पदानाम् इव वर्तन्ते ।

అకారాన్త నపుంసకలింగాః పులింగ పదానామివ వర్తన్తే.

అకారాన్త నపుంసకలింగములు పులింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

इ. नपुं	वारिणः	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
	వారిణః	వారిభ్యమ్	వారిభ్యః
उ. नपुं	मधुनः	मधुभ्याम्	मधुभ्यः
	మధునః	మధుభ్యమ్	మధుభ్యః
ఋ. नपुं	धातुः	धातुभ्याम्	धातुभ्यः
	ధాతు:	ధాతుభ్యమ్	ధాతుభ్యః

ह. नपुं	हृदः	हृद्भ्याम्	हृद्भ्यः
	హృదః	హృద్భ్యామ్	హృద్భ్యః

షష్ఠీ విభక్తి

अ. पुं	वृक्षस्य	वृक्षयोः	वृक्षाणाम्
	వృక్షస్య	వృక్షయోః	వృక్షాణామ్
इ. पुं	कवेः	कव्योः	कवीनाम्
	కవేః	కవ్యోః	కవీనామ్
उ. पुं	भानोः	भान्वोः	भानुनाम्
	భానోః	భాన్వోః	భానునామ్
ऋ. पुं	कर्तुः	कर्त्रोः	कर्तृणाम्
	కర్తుః	కర్త్రోః	కర్తృణామ్
ह. पुं	भिषजः	भिषजोः	भिषజाम्
	భిషజః	భిషజోః	భిషజామ్
अ. स्त्री	लतायाः	लतयोः	लतानाम्
	లతాయాః	లతయోః	లతానామ్
इ. स्त्री	नत्याः	नत्योः	नतीनाम्
	నత్యాః	నత్యోః	నతీనామ్
उ. स्त्री	नद्याः	नद्योः	नदीनाम्
	నద్యాః	నద్యోః	నదీనామ్
ऋ. स्त्री	मातुः	मात्रोः	मातृणाम्
	మాతుః	మాత్రోః	మాతృణామ్
ह. स्त्री	गिरः	गिरोः	गिराम्
	గిరః	గిరోః	గిరామ్

अकारान्त नपुंसकलिङ्ग पदानि षष्ठी विभक्त्यां पुलिङ्ग पदानामिव तिष्ठन्ति ।

అకారాంత నపుంసకలింగ పదాని షష్ఠీవిభక్త్యాం పులింగ పదానామివ తిష్ఠన్తి.

అకారాంత నపుంసకలింగ పదములు షష్ఠీ విభక్తిలో పులింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

इ. नपुं	वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्
	వారిణః	వారిణోః	వారీణామ్

उ. नपुं	मधुनः	मधुनोः	मधूनाम्
	మధునః	మధునోః	మధూనామ్
ऋ नपुं	धातृणः	धातृणोः	धातृणाम्
	ధాతృణః	ధాతృణోః	ధాతృణామ్
ह. नपुं	हृदः	हृदोः	हृदाम्
	హృదః	హృదోః	హృదామ్

सप्तमी विभक्तिः - సప్తమీ విభక్తి

अ. पुं	वृक्षे	वृक्षयोः	वृक्षेषु
	వృక్షే	వృక్షయోః	వృక్షేషు
इ. पुं	मणौ	मणयोः	मणिषु
	మణౌ	మణ్యోః	మణిషు
उ. पुं	शम्भौ	शम्भयोः	शम्भुषु
	శంభౌ	శంభ్యోః	శంభుషు
ऋ पुं	धातरि	धात्रोः	धातृषు
	ధాతరి	ధాత్రోః	ధాతృషు
ह. पुं	महति	महतोः	महत्सु
	మహతి	మహతోః	మహత్సు
अ. स्त्री	लतायाम्	लतयोः	लतासु
	లతాయామ్	లతయోః	లతాసు
इ. स्त्री	मत्तौ	मत्तोः	मत्तिषు
	మత్తౌ	మత్తోః	మత్తిషు
उ. स्त्री	नद्याम्	नद्योः	नदीषు
	నద్యామ్	నద్యోః	నదీషు
ऊ. स्त्री	धेनौ	धेन्वोः	धेनुषు
	ధేనౌ	ధేన్వోః	ధేనుషు
ऋ स्त्री	मातरि	मात्रोः	मातृषు
	మాతరి	మాత్రోః	మాతృషు
ह. स्त्री	गिरि	गिरोः	गीर्षु
	గిరి	గిరోః	గీర్షు

సప్తమీ విభక్త్యాం అపి అకారాంత నపుंसక లింగ శబ్దాః యథాపూర్వమ్ తిष्ठంతి ।
 సప్తమీ విభక్త్యాం అపి అకారాంత నపుంసక లింగశబ్దాః యథాపూర్వమ్ తిష్ఠన్తి.
 సప్తమీ విభక్తిలో కూడ అకారాంత నపుంసకలింగ పదాలు పుంలింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

इ. नपुं	वारिणि	वारिणोः	वारिषु
	వారిణి	వారిణోః	వారిషు
उ. नपुं	मधुनि	मधुनोः	मधुषु
	మధుని	మధునోః	మధుషు
ऋ नपुं	धातुणि	धातुणोः	धातुषु
	ధాతృణి	ధాతృణోః	ధాతృషు
ह. नपुं	हृदि	हृदोः	हृत्सु
	హృది	హృదోః	హృత్సు

असमापकम् - అసమాపకమ్

अगङ्गीकृत्य	अगङ्गीकर्तुम्
అంగీకృత్య	అంగీకర్తుమ్
अङ्गीकరించి	అంగీకరించుటకు

भविष्यत्	भूतम्	असमापकम्	
		१	२
अनुसरिष्यति	अनुसृतवान्	अनुसृत्य	अनुसर्तुम्
అనుసరిష్యతి	అనుసృతవాన్	అనుసృత్య	అనుసర్తుమ్
अनुसरिंचगलदु	अनुसरिंचेनु	अनुसरिंचि	अनुसरिंचुటकु
अनुगमिष्यति	अनुगतवान्	आगत्य	आगन्तुम्
అనుగమిష్యతి	అనుగతవాన్	ఆగత్య	ఆగన్తుమ్
वेంటवेङ्गुगलदु	वेంటवेङ्गुनु	वेంటवेङ्गि	वेంటवेङ्गुటकु
आनेष्यति	आनीतवान्	आनीय	आनेतुम्
ఆనేష్యతి	ఆనీతవాన్	ఆనీయ	ఆనేతుమ్
తేగలదు	తేగలిగెను	తెచ్చి	తెచ్చుటకు

उपवेक्ष्यति	उपविष्टवान्	उपविश्य	उपवेष्टुम्
ఉపవేక్ష్యతి	ఉపవిష్టవాన్	ఉపవిశ్య	ఉపవేష్టుమ్
కూర్చనగలడు	కూర్చున్నాడు	కూర్చిని	కూర్చునుటకు
उद्धाटयिष्यति	उद्धाटितवान्	उद्धाट्य	उद्धाटयितुम्
ఉద్ఘాటయివ్వతి	ఉద్ఘాటితవాన్	ఉద్ఘాట్య	ఉద్ఘాటయితుమ్
తెరువగలడు	తెరిచాడు	తెరిచి	తెరుచుటకు
कथयिष्यति	कथितवान्	कथयित्वा	कथयितुम्
కథయివ్వతి	కథితవాన్	కథయిత్వా	కథయితుమ్
చెప్పగలడు	చెప్పాడు	చెప్పి	చెప్పుటకు
करिष्यति	कृतवान्	कृत्वा	कर्तुम्
కరివ్వతి	కృతవాన్	కృత్వా	కర్తుమ్
చేయగలడు/ది	చేశాడు	చేసి	చేయుటకు
कर्तयिष्यति	कर्तितवान्	कर्तयित्वा	कर्तयितुम्
కర్తయివ్వతి	కర్తితవాన్	కర్తయిత్వా	కర్తయితుమ్
చేయించగలడు	చేయించాడు	చేయించి	చేయించుటకు
क्रीडिष्यति	क्रीडितवान्	क्रीडित्वा	क्रीडितुम्
క్రీడివ్వతి	క్రీడితవాన్	క్రీడిత్వా	క్రీడితుమ్
ఆడగలడు	ఆడాడు	ఆడించి	ఆడించుటకు
खादिष्यति	खादितवान्	खादित्वा	खादितुम्
ఖాదివ్వతి	ఖాదితవాన్	ఖాదిత్వా	ఖాదితుమ్
తినగలడు	తిన్నాడు	తిని	తినుటకు
क्षालयति	क्षालितवान्	क्षालयित्वा	क्षालयितुम्
క్షాలయతి	క్షాలితవాన్	క్షాలయిత్వా	క్షాలయితుమ్
శుభ్రపరచగలడు	శుభ్రపరచాడు	శుభ్రపరచి	శుభ్రపరచుటకు
खेलिष्यति	खेलितवान्	खेलित्वा	खेलितुम्
ఖేలివ్వతి	ఖేలితవాన్	ఖేలిత్వా	ఖేలితుమ్
ఆడుగలడు	ఆడాడు	ఆడి	ఆడుటకు
गमिष्यति	गतवान्	गत्वा	गन्तुम्
గమివ్వతి	గతవాన్	గత్వా	గన్తుమ్
వెళ్ళగలడు	వెళ్ళాడు	వెళ్ళి	వెళ్ళుటకు

చలిష్యతి	చలితవాన్	చలిత్వా	చలితుమ్
చలిష్యతి	చలితవాన్	చలిత్వా	చలితుమ్
కదలగలదు	కదిలాడు	కదిలి	కదలుటకు
చాలయిష్యతి	చాలితవాన్	చాలయిత్వా	చాలయితుమ్
చాలయిష్యతి	చాలితవాన్	చాలయిత్వా	చాలయితుమ్
నడుపగలదు	నడిపాడు	నడిపి	నడుపుటకు
చింతయిష్యతి	చింతితవాన్	చింతయిత్వా	చింతయితుమ్
చింతయిష్యతి	చింతితవాన్	చింతయిత్వా	చింతయితుమ్
అలోచించగలదు	అలోచించాడు	అలోచించి	అలోచించుటకు
జేష్యతి	జితవాన్	జిత్వా	జేతుమ్
జేష్యతి	జితవాన్	జిత్వా	జేతుమ్
జయించగలదు	జయించాడు	జయించి	జయించుటకు
జ్ఞాస్యతి	జ్ఞాతవాన్	జ్ఞాత్వా	జ్ఞాతుమ్
జ్ఞాస్యతి	జ్ఞాతవాన్	జ్ఞాత్వా	జ్ఞాతుమ్
తెలుసుకొనగలదు	తెలుసుకొన్నాడు	తెలుసుకొని	తెలుసుకొనుటకు
దాస్యతి	దత్తవాన్	దత్వా	దాతుమ్
దాస్యతి	దత్తవాన్	దత్వా	దాతుమ్
ఇవ్వగలదు	ఇచ్చాడు	ఇచ్చి	ఇచ్చుటకు
ధరిష్యతి	ధృతవాన్	ధృత్వా	ధర్తుమ్
ధరిష్యతి	ధృతవాన్	ధృత్వా	ధర్తుమ్
ధరించగలదు	ధరించాడు	ధరించి	ధరించుటకు
ధావిష్యతి	ధావితవాన్	ధావిత్యా	ధావितుమ్
ధావిష్యతి	ధావితవాన్	ధావిత్యా	ధావితుమ్
పరుగెత్తగలదు	పరుగెత్తాడు	పరుగెత్తి	పరుగెత్తుటకు
నేష్యతి	నీతవాన్	నీత్వా	నేతుమ్
నేష్యతి	నీతవాన్	నీత్వా	నేతుమ్
తీసుకుపోగలదు	తీసుకుపోయాడు	తీసుకుపోయి	తీసుకుపోవుటకు
నిర్మాస్యతి	నిర్మితవాన్	నిర్మాయ	నిర్మాతుమ్
నిర్మాస్యతి	నిర్మితవాన్	నిర్మాయ	నిర్మాతుమ్
నిర్మించగలదు	నిర్మించాడు	నిర్మించి	నిర్మించుటకు

నిర్వర్తయిష్యతి	నిర్వర్తితవాన్	నిర్వర్త్య	నిర్వర్తయితుమ్
నిర్వర్తయిష్యతి	నిర్వర్తితవాన్	నిర్వర్త్య	నిర్వర్తయితుమ్
నిర్వర్తించగలడు	నిర్వర్తించాడు	నిర్వర్తించి	నిర్వర్తించుటకు
నివారయిష్యతి	నివారితవాన్	నివార్య	నివారయితుమ్
నివారయిష్యతి	నివారితవాన్	నివార్య	నివారయితుమ్
నివారించగలడు	నివారించాడు	నివారించి	నివారించుటకు
స్థాపయిష్యతి	స్థాపితవాన్	స్థాపయిత్వా	స్థాపయితుమ్
స్థాపయిష్యతి	స్థాపితవాన్	స్థాపయిత్వా	స్థాపయితుమ్
స్థాపించగలడు	స్థాపించాడు	స్థాపించి	స్థాపించుటకు
హనిష్యతి	हतवान्	हत्वा	हन्तुम्
హనిష్యతి	हतवान्	హత్వా	హన్తుమ్
నిహనిష్యతి	निहतवान्	निहत्य	निहन्तुम्
నిహనిష్యతి	निहतवान्	నిహత్య	నిహన్తుమ్
అనువదిష్యతి	अनूदितवान्	अनूद्य	अनुवदितुम्
అనువదిష్యతి	అనూదితవాన్	అనూద్య	అనువదితుమ్
పక్షయతి	पक्ववान्	पक्त्वा	पक्तुम्
పక్షయతి	पक्ववान्	పక్త్వా	పక్తుమ్
వండగలడు	वंदादु	वंदी	वंदुటకు
परिणेष्यति	परिणीतवान्	परिणीय	परिणेतुम्
పరిణేష్యతి	परीक्षितवान्	परीक्षीय	परीक्षेतुम्
వివాహమాడగలడు	विवाहमाडादु	विवाहमाडी	विवाहमाडुటకు
पूजयिष्यति	पूजितवान्	पूजयित्वा	पूजयितुम्
పూజయిష్యతి	పూజితవాన్	పూజయిత్వా	పూజయితుమ్
పూజించగలడు	पूजించादु	पूजించि	पूजించुటకు
प्रवेक्ष्यति	प्रविष्टवान्	प्रविश्य	प्रवेष्टुम्
ప్రవేక్ష్యతి	ప్రవిష్టవాన్	ప్రవిశ్య	ప్రవేష్టుమ్
ప్రవేశించగలడు	ప్రవేశించాడు	ప్రవేశించి	ప్రవేశించుటకు

ప్రసాధయిష్యతి	ప్రసాధితవాన్	ప్రసాద్య	ప్రసాధయితుమ్
ప్రసాధయిష్యతి	ప్రసాధితవాన్	ప్రసాద్య	ప్రసాధయితుమ్
ప్రాప్యతి	ప్రాప్తవాన్	ప్రాప్య	ప్రాప్తుమ్
ప్రాప్యతి	ప్రాప్తవాన్	ప్రాప్య	ప్రాప్తుమ్
పొందగలడు	పొందాడు	పొంది	పొందుటకు
లేఖిష్యతి	లిఖితవాన్	లిఖిత్వా	లేఖితుమ్
లేఖిష్యతి	లిఖితవాన్	లిఖిత్వా	లేఖితుమ్
వ్రాయగలడు	వ్రాశాడు	వ్రాసి	వ్రాయుటకు
వదిష్యతి	ఉదితవాన్	ఉదిత్వా	వదితుమ్
వదిష్యతి	ఉదితవాన్	ఉదిత్వా	వదితుమ్
చెప్పగలడు	చెప్పాడు	చెప్పి	చెప్పుటకు
వక్ష్యతి	ఉఢవాన్	ఉఢ్వా	వోడుమ్
వక్ష్యతి	ఉఢవాన్	ఉఢ్వా	వోడుమ్
మోయగలడు	మోశాడు	మోసి	మోయుటకు
వాదియిష్యతి	వాదితవాన్	వాదియిత్వా	వాదియితుమ్
వాదియిష్యతి	వాదితవాన్	వాదియిత్వా	వాదియితుమ్
వాయింఛగలడు	వాయింఛాడు	వాయించి	వాయించుటకు
విజ్ఞాపయిష్యతి	విజ్ఞాపితవాన్	విజ్ఞాప్య	విజ్ఞాపయితుమ్
విజ్ఞాపయిష్యతి	విజ్ఞాపితవాన్	విజ్ఞాప్య	విజ్ఞాపయితుమ్
తెలియచెప్పగలడు	తెలియచెప్పాడు	తెలియచెప్పి	తెలియచెప్పుటకు
శ్రోష్యతి	శ్రుతవాన్	శ్రుత్వా	శ్రోతుమ్
శ్రోష్యతి	శ్రుతవాన్	శ్రుత్వా	శ్రోతుమ్
వినుగలడు	విన్నాడు	విని	వినుటకు
స్వీకరిష్యతి	స్వీకృతవాన్	స్వీకృత్య	స్వీకర్తుమ్
స్వీకరిష్యతి	స్వీకృతవాన్	స్వీకృత్య	స్వీకర్తుమ్
స్వీకరించగలడు	స్వీకరించాడు	స్వీకరించి	స్వీకరించుటకు
సञ्చరిష్యతి	సञ्చరితవాన్	సञ्చర్య	సञ्చరితుమ్
సञ्చరిష్యతి	సञ्చరితవాన్	సञ्చర్య	సञ्చరితుమ్
సంచరిగలడు	సంచరితవాన్	సంచర్య	సంచరితుమ్
సంచరించగలడు	సంచరించాడు	సంచరించి	సంచరించుటకు

संस्कृत भाषायां क्रियाणां नाम धातवः

సంస్కృత భాషాయాం క్రియాణాం నామ ధాతవః

సంస్కృత భాషలో క్రియల పేరు ధాతువులు

परस्मै पदयः - పరస్మై పదయః

वर्तमानकाले त्रयः पुरुषाः सन्ति ।

వర్తమానకాలే త్రయః పురుషాః సన్తి.

వర్తమానకాలంలో మూడు పురుషులు ఉంటాయి.

उदा : भू धातुः भूधातुः ఉండుట

ए.व.	व्दि.व.	ब.व.	
भवति	भवतः	भवन्ति	प्रथम पुरुषः
భవతి	భవతః	భవన్తి	
भवसि	भवथः	भवथ	मध्यम पुरुषः
భవసి	భవథః	భవథ	
भवामि	भवावः	भवामः	उत्तम पुरुषः
భవామి	భవావః	భవామః	

परस्मै पदयः सर्वे एवमेव तिष्ठन्ति ।

పరస్మైపదయః సర్వే ఏవమేవ తిష్ఠన్తి.

పరస్మైపదలు అన్ని ఈ విధంగానే ఉంటాయి.

आत्मनेपदि क्रियाणां वर्तमानकालः एवं भवति ।

ఆత్మనేపది క్రియాణాం వర్తమానకాలః ఏవం భవతి.

ఆత్మనేపది క్రియలకు వర్తమానకాలము ఈ విధంగా ఉంటుంది.

ए.व.	व्दि.व.	ब.व.	
प्र.पु. एधते	एधते	एधन्ते	
ఏధతే	ఏధతే	ఏధన్తే	
వృద్ధిపొందుచున్నాడు	వృద్ధిపొందుచున్నారు	వృద్ధిపొందుచున్నారు	
एधसे	एधथे	एधध्वे	
ఏధసే	ఏధథే	ఏధధ్వే	
వృద్ధిపొందుచున్నావు	వృద్ధిపొందుచున్నారు	వృద్ధిపొందుచున్నారు	

సులభంగా సంస్కృతము

एधे	एधावहे	एधामहे
ఏధే	ఏధావహే	ఏధామహే
వృద్ధిపొందుచున్నాను	వృద్ధిపొందుచున్నాము	వృద్ధిపొందుచున్నాము

उभयपदीनां उपर्युक्त द्विविध रूपाणि अपि सन्ति ।

ఉభయపదీనాం ఉపర్యుక్త ద్వివిధ రూపాణి అపి అస్తి.

ఉభయపదులకు పైనచెప్పిన రెండు విధాల రూపాలు ఉంటాయి.

श्रयति	श्रयतः	श्रयन्ति
శ్రయతి	శ్రయతః	శ్రయన్తి
అశ్రయించుచున్నాడు	అశ్రయించుచున్నారు(2)	అశ్రయించుచున్నారు
श्रयते	श्रयेते	श्रयन्ते
శ్రయతే	శ్రయేతే	శ్రయన్తే
అశ్రయించుచున్నాడు	అశ్రయించుచున్నారు(2)	అశ్రయించుచున్నారు
श्रयसि	श्रयथः	श्रयथ
శ్రయసి	శ్రయథః	శ్రయథ
అశ్రయించుచున్నావు	అశ్రయించుచున్నారు	అశ్రయించుచున్నారు
श्रयसे	श्रयेथे	श्रयध्वे
శ్రయసే	శ్రయేథే	శ్రయధ్వే
అశ్రయించుచున్నావు	అశ్రయించుచున్నారు	అశ్రయించుచున్నారు
श्रयामि	श्रयावः	श्रयामः
శ్రయామి	శ్రయావః	శ్రయామః
అశ్రయించుచున్నాను	అశ్రయించుచున్నారు	అశ్రయించుచున్నాము
श्रये	श्रयावहे	श्रयामहे
శ్రయే	శ్రయావహే	శ్రయామహే
అశ్రయించుచున్నాను	అశ్రయించుచున్నాము	అశ్రయించుచున్నాము

वहति	వహతి	మోయుచున్నాడు/ది
वादयति	వాదయతి	వాయిించుచున్నాడు/ది
विज्ञापयति	విజ్ఞాపయతి	విజ్ఞాపనచేయుచున్నాడు/ది
अङ्गीकरोति	అంగీకరోతి	అంగీకరించుచున్నాడు/ది
अपहरति	అపహరతి	అపహరించుచున్నాడు/ది

అనుసరతి	అనుసరతి	అనుసరించుచున్నాడు/ది
आगच्छति	ఆగచ్ఛతి	వచ్చుచున్నాడు/ది
आनयति	ఆనయతి	తెచ్చుచున్నాడు/ది
स्वपिति	స్వపితి	నిద్రించుచున్నాడు/ది
प्रविशति	ప్రవిశతి	ప్రవేశించుచున్నాడు/ది
जयति	జయతి	జయించుచున్నాడు/ది
श्रुणोति	శృణోతి	వినుచున్నాడు/ది
सञ्चरति	సంచరతి	సంచరించుచున్నాడు/ది
स्वीकरोति	స్వీకరోతి	స్వీకరించుచున్నాడు/ది
स्थापयति	స్థాపయతి	స్థాపించుచున్నాడు/ది
निहन्ति	నిహన్తి	చంపుచున్నాడు/ది
अनुवदति	అనువదతి	అనువదించుచున్నాడు/ది
परिणयति	పరిణయతి	వివాహమాడుచున్నాడు/ది
आकर्णयति	ఆకర్ణయతి	వినుచున్నాడు/ది
पालयति	పాలయతి	పాలించుచున్నాడు/ది
जिघ्रति	జిఘ్రతి	వాసనచూచుచున్నాడు/ది
पिबति	పిబతి	త్రాగుచున్నాడు/ది
हन्ति	హన్తి	చంపుచున్నాడు/ది
प्रसाधयति	ప్రసాధయతి	సాధించుచున్నాడు/ది
भषति	భషతి	మొరుగుచున్నాడు/ది
निवारयति	నివారయతి	నివారింపుచున్నాడు/ది
मारयति	మారయతి	చంపుచున్నాడు/ది
मिलति	మిలతి	కలుసుకొనుచున్నాడు/ది
रक्षति	రక్షతి	రక్షించుచున్నాడు/ది
वक्ति	వక్తి	చెప్పుచున్నాడు/ది
वसति	వసతి	నివసించుచున్నాడు/ది

आह्वयति	అహ్వయతి	పిలుచుచున్నాడు/ది
उघ्दाटयति	ఉద్ఘాటయతి	తెరచుచున్నాడు/ది
इच्छति	ఇచ్ఛతి	కోరుకొనుచున్నాడు/ది
कथयति	కథయతి	చెప్పుచున్నాడు/ది
करोति	కరోతి	చేయుచున్నాడు/ది
कर्तयति	కర్తయతి	చేయించుచున్నాడు/ది
पूजयति	పూజయతి	పూజించుచున్నాడు/ది
आरोहति	ఆరోహతి	దిగుచున్నాడు/ది
प्रविशति	ప్రవిశతి	ప్రవేశించుచున్నాడు/ది
नदति	నదతి	ధ్వనించుచున్నాడు/ది
प्राप्नोति	ప్రాప్నోతి	పొందుచున్నాడు/ది
उपविशति	ఉపవిశతి	కూర్చొనుచున్నాడు/ది
भक्षयति	భక్షయతి	తినుచున్నాడు/ది
क्रीडति	క్రీడతి	ఆడుచున్నాడు/ది
खादति	ఖాదతి	తినుచున్నాడు/ది
क्षालयति	క్షాలయతి	శుభ్రపరచుచున్నాడు/ది
चलति	చలతి	కదలుచున్నాడు/ది
चालयति	చాలయతి	నడుపుచున్నాడు/ది
चिन्तयति	చింతయతి	ఆలోచించుచున్నాడు/ది
ददाति	దదాతి	ఇచ్చుచున్నాడు/ది
धरति	ధరతి	ధరించుచున్నాడు/ది
म्लायति	మ్లాయతి	వాడుచున్నాడు/ది
निर्माति	నిర్మాతి	నిర్మించుచున్నాడు/ది
धावति	ధావతి	పరుగెత్తుచున్నాడు/ది
निर्वर्तयति	నిర్వర్తయతి	నిర్వర్తించుచున్నాడు/ది
रुणधि	రుణధి	అడ్డగించుచున్నాడు/ది
धावति	ధావతి	పరుగెత్తుచున్నాడు/ది

అన్యాని సంస్కృత పదాని

అన్యాని సంస్కృత పదాని
ఇతర సంస్కృత పదములు

ऊरुकम्	ఊరుకమ్	వ్యాంటు
अर्थोरुकम्	అర్థోరుకమ్	నిక్కరు
क्रन्दति	క్రందతి	ఏడ్చుచున్నది
स्मरन्ति	స్మరన్తి	తలచుచున్నారు
अभावः	అభావః	లేకపోవుట
दृढम्	దృఢమ్	గట్టిది
महिषः	మహిషః	దున్నపోతు
बधिरः	బధిరః	చెవిటివాడు
पाङ्कः	పంగుః	కుంటివాడు
काणः	కాణః	గ్రుడ్డివాడు
मूकः	మూకః	మూగవాడు
शुष्कः	శుష్కః	ఎండిన
अञ्जलिमात्रम्	అంజలిమాత్రమ్	దోసెడు
निर्भयम्	నిర్భయమ్	భయములేకుండ
मन्थनम्	మన్థనమ్	చిలుకుట
ग्रन्थिः	గ్రన్థిః	ముడి
व्रणः	వ్రణః	కురుపు
द्रम्मः	ద్రమ్మః	దమ్మిడి
लालयति	లాలయతి	బుజ్జగించుచున్నాడు
उत्पतति	ఉత్పతతి	ఎగురుచున్నది
पेटति	పేటతి	అల్లుచున్నాడు
मापयति	మాపయతి	కొలిపించుచున్నాడు
लिम्पति	లిమ్పతి	పూయుచున్నాడు
यापयति	యాపయతి	పంపుచున్నాడు
पुरतः	పురతః	ముందుగా

వ్యాఖ్యాతి	వ్యాఖ్యాతి	వ్యాఖ్యానముచేయుచున్నాడు
ప్రసాదయతి	ప్రసాదయతి	బతిమాలుచున్నాడు
ష్ఠీవతి	ష్ఠీవతి	ఉమ్మివేయుచున్నాడు
మోచయामి	మోచయామి	విడిపించుచున్నాను
ఆచ్ఛాదనీ	ఆచ్ఛాదనీ	దుప్పటి
యతకమ్	యుతకమ్	చొక్కా
నేయదీపః	నేయదీపః	లాంతరు
మాపనపడిటకా	మాసనపట్టికా	టేప్
సజ్చికా	సంచికా	ఫైల్
దण्डదీపః	దడ్డదీపః	ట్యూబ్‌లైట్
శిరస్త్రమ్	శిరస్త్రమ్	టోపీ
కేశసూచీ	కేశసూచీ	ప్రక్కపిన్ను
గन्ధవర్తికా	గంధవర్తికా	అగరువత్తి
ఫుఫ్సుసః	పుఫ్సుసః	ఊపిరితిత్తులు
యకృత్	యకృత్	కాలేయము
ఖల్వాట	ఖల్వాట	బట్టతల
ముण्डితశిరః	ముండితశిరః	గుండు
కపాలః	కపాలః	పుట్టె
అస్థి	అస్థి	ఎముక
ఆజ్ఞాపనమ్	ఆజ్ఞాపనమ్	ఆజ్ఞాపించుట
ఋణ్ణ	రూఢ్వా	మొలిచి
సమావేశ్ఠమ్	సమావేష్ఠమ్	చేరుటకు
ఆగామి	ఆగామి	రాబోవు
ప్రాకాశత	ప్రాకాశత	ప్రకాశించెను
సమకల్పయత్	సమకల్పయత్	సంకల్పించెను
అన్వధావత్	అన్వధావత్	వెంటపరుగెత్తెను
సందిశాతి	సందిశతి	కబురుపంపుచున్నాడు
మూఢత్వమ్	మూఢత్వమ్	అజ్ఞానము
తృత్యతి	తృత్యతి	తెగుచున్నది

జ్వాలయతి	జ్వాలయతి	వెలిగించుచున్నాడు
అపేక్షతే	అపేక్షతే	కోరుకొనుచున్నాడు
జాయతే	జాయతే	పుట్టుచున్నాడు
కుప్యతి	కుప్యతి	కోపుడుచున్నాడు
అపరాధః	అపరాధః	తప్పు
उन्मत्तः	ఉన్మత్తః	పిచ్చివాడు
वृणाति	వృణాతి	వరించుచున్నాడు
लेष्यति	లేప్యతి	అంటుకొనును
मधितः	మధితః	చిలుకబడవలసినది
गोधनम्	గోధనమ్	ఆవులమంద
अकृत्वा	అకృత్వా	చేయకుండ
सुलभः	సులభః	దొరుకునది
प्रसाधयति	ప్రసాధయతి	చిక్కతీయుచున్నాడు
मार्गयति	మార్గయతి	వెదకుచున్నాడు
मधुपटलम्	మధుపటలమ్	తేనెతుట్టు
सेत्स्यति	సేత్స్యతి	నెలవేరగలదు
लवित्वा	లవిత्వా	కోసి
स्विद्यति	స్విద్యతి	చెమర్చుచున్నది
पटपटायते	పటపటాయతే	పటపటలాడించుచున్నాడు
वयति	వయతి	నేయుచున్నాడు
उन्मूलयामि	ఉన్మూలయామి	పెల్లగించుచున్నాను
तपामि	తపామి	కాయుచున్నాను
ऊहति	ఊహతి	ఊహించుచున్నది
आह्वापयति	ఆహ్వాపయతి	పిలిపించుచున్నది
कत्री	కర్త్రీ	చేయునది
उद्भूय	ఉద్భూయ	పుట్టి
दांपयन्ति	దాపయన్తి	ఇప్పించుచున్నారు
उदशव्यति	ఉద్శవ్యయతి	ఉబ్బుచున్నది

ఇతర పద అర్థములు

రుచిః,	రుచి:	= అసక్తి
స్థానాః,	స్థానం	= చోటు
आगत्य,	ఆగత్య	= వచ్చి
विश्वम्,	విశ్వమ్	= ప్రపంచము
पुरा,	పురా	= పూర్వము
लक्षशः,	లక్షశః	= లక్షలకొలది
दर्पणः,	దర్పణః	= అద్దము
गोष्ठी,	గోష్ఠీ	= కలయిక
वैदेशिकः,	వైదేశికః	= విదేశీయుడు
पठनीया,	పఠనీయా	= చదువదగినది
कर्तव्यः,	కర్తవ్యః	= చేయదగినది
भाष्यमाणा,	భాష్యమాణా	= మాటలాడబడుచున్నది
जानन्,	జానన్	= తెలిసికొనుచున్నవాడు
व्यवहृता,	వ్యవహృతా	= వ్యవహరింపబడినది
प्राचीनतमा,	ప్రాచీనతమా	= మిక్కిలి ప్రాచీనమైనది
अन्यतमा,	అన్యతమా	= పెక్కింటిలో నొకటి
उपनिबद्धम्,	ఉపనిబద్ధమ్	= రచింపబడినది
वैशिष्यम्,	వైశిష్ట్యం	= గొప్పదనము
अवश्यम्,	అవశ్యం	= తప్పక
अधीतवान्,	అధీతవాన్	= నేర్చినవాడు
अध्येतव्यम्,	అధ్యేతవ్యమ్	= నేర్పదగినది
निबध्य,	నిబధ్య	= రచించి, కూర్చి
जानंति,	జానంతి	= ఎఱుగుదురు
प्रदर्शयन्ति,	ప్రదర్శయంతి	= ప్రకటింతురు
विद्यन्ते,	విద్యన్తే	= ఉన్నవి
परिगणयन्ति,	పరిగణయన్తి	= లెక్కింతురు
आवर्जयत्,	ఆవర్జయత్	= అకర్షించెను
उपलभ्यन्ते,	ఉపలభ్యంతే	= లభించుచున్నవి
स्थित्वा,	స్థిత्వా	= నిలచి
क्रीत्वा,	క్రీత్వా	= కొని

आधुनिकाः,	ఆధునికాः	= ఇప్పటివారు
किमपि,	కిమపి	= ఏమియో
वादनम्,	వాదనమ్	= గంట
आगामि,	ఆగామి	= రాబోవు
क्रेतुं,	క్రేతుం	= కొనుటకు
निर्मितवान्,	నిర్మితవాన్	= నిర్మించెను
भाषितं,	భాషితం	= మాటలాడబడినది (మాట)
गीतम्,	గీతం	= పాడబడినది (పాట)
वैज्ञानिकाः,	వైజ్ఞానికాః	= శాస్త్రజ్ఞులు
कुत्रचित्,	కుత్రచిత్	= ఎక్కడనో
वाणिज्यम्,	వాణిజ్యమ్	= వ్యాపారము
जागरुकः,	జాగరూకః	= అప్రమత్తుడు
नेतुम्,	నేతుం	= తీసికొనిపోవుటకు
श्रवणसुखम्,	శ్రవణసుఖం	= చెవికి సుఖము
अरचयत्,	అరచయత్	= రచించెను
भाषते,	భాషతే	= మాటలాడుచున్నాడు
श्रूयते,	శ్రూయతే	= వినిబడుచున్నది
कथ्यते,	కథ్యతే	= చెప్పబడుచున్నది
शक्यते,	శక్యతే	= సాధ్యమగుచున్నది
अंतर्भवति,	అంతర్భవతి	= అంతర్భూతమగుచున్నది
रंजयति,	రంజయతి	= ఆనందపెట్టుచున్నది
अनुभवति,	అనుభవతి	= అనుభవించుచున్నాడు
परश्चः,	పరశ్చః	= ఎల్లుండి
सदनम्,	సదనం	= ఇల్లు
नोचेत,	నోచేత్	= లేనిచో
गवाक्षम्,	గవాక్షమ్	= కిటికీ
परितः,	పరితః	= చుట్టును
बाढं,	బాధం	= బాగు
मातामही,	మాతామహీ	= అమ్మమ్మ
अमा,	అమా	= అమావాస్య

భిత్తి:	భిత్తి:	= గోడ
సౌధమ్,	సౌధమ్	= మేడ
ప్రకోఱమ్,	ప్రకోఱమ్	= ముంగిలి
స్కోటకా:	స్కోటకా:	= ప్రేలుడు సామాగ్రి
అర్థయన్తి,	అర్థయతి	= పీడించుచున్నాడు
అభ్యంగస్నానమ్,	అభ్యంగస్నానం	= నూనె శరీరమునకు పూసికొని చేయు స్నానము
త్రాయా,	ఛాయా	= నీడ
అపర:	అపర:	= వేటొకడు(టి)
శ్రమ:	శ్రమ:	= అలసట
తృణమ్,	తృణమ్	= గడ్డి
పరస్పరమ్,	పరస్పరం	= ఒండొరులు
హర్ష:	హర్ష:	= ఆనందము
బాలపాదప:	బాలపాదప:	= మొక్క
రమణీయమ్,	రమణీయం	= సుందరమైనది
ఉదానపాల:	ఉదానపాల:	= తోటమాలి
కుముదమ్,	కుముదమ్	= కలువపూవు
బక:	బక:	= కొంగ
తటాక:	తటాక:	= చెరువు
కలకల:	కలకల:	= కోలాహలము
కంఠ:	కంఠ:	= మెడ
అపనుదతి,	అపనుదతి	= పోగొట్టుకొనుచున్నాడు
రువన్తి,	రువన్తి	= అరచుచున్నవి
అనుభవతి,	అనుభవతి	= అనుభవించుచున్నాడు
సల్లపతి,	సల్లపతి	= మాటలాడుచున్నాడు
సించతి,	సించతి	= తడుపుచున్నాడు
కల్పయతి,	కల్పయతి	= కలిగించుచున్నది
ఉపవిశతి,	ఉపవిశతి	= కూర్చొనుచున్నాడు
ఖేలతి,	ఖేలతి	= ఆడుచున్నాడు
విహరతి,	విహరతి	= తిరుగుచున్నాడు

భ్రమతి,	భ్రమతి	= తిరుగుచున్నాడు
అర్పయతి,	అర్పయతి	= సమర్పించుచున్నాడు
లునాతి,	లునాతి	= త్రుంచుచున్నాడు
సంవర్ధయతి,	సంవర్ధయతి	= పెంచుచున్నాడు
యాపయతి,	యాపయతి	= గడుపుచున్నాడు
మాలాకారః,	మాలాకారః	= పూలమాలలు అల్లువాడు
జలాశయః,	జలాశయః = సరః	= కొలను
ప్రభూతమ్,	ప్రభూతం	= అధికము
అశుష్కత,	అశుష్కత	= ఎండెను
కోటిః,	కోటిః	= కొన
స్వవాసః,	స్వ+అవాసః	= తమచోటు
उपेत्य,	ఉప+ఏత్య	= వచ్చి
నయతమ్,	నయతమ్(ద్వి)	= తీసికొని పొందు
आलोकितम्,	ఆలోకితమ్	= చూడబడినది
सांप्रतम्,	సాంప్రతం	= ఇప్పుడు
कच्छपः,	కచ్చపః	= తాబేలు
अनावृष्टिः,	అనావృష్టిః	= వర్షము లేకుండుట
काष्ठम्, लङ्गुडम्	కాష్ఠం, లంగుడం	= కట్టి
कोलाहलः, कलकलः	కోలాహలః, కలకలః	= గోల
कच्छपवत्,	కచ్చపవత్	= తాబేలువలె
आनीयताम्,	ఆనీయతామ్	= ఉండదగినది
खंडशः,	ఖండశః	= ముక్కలు ముక్కలుగా
अर्थोक्तिपतितः,	అర్థోక్తిపతితః	= సగము పలుకుచుపడినది
मत्स्यः,	మత్స్యః	= చేప
मंडूकः,	మందూకః	= కప్ప
धीवरः,	ధీవరః	= జాలరి
दुष्टः,	దుష్టః	= చెడ్డవాడు
प्राप्य,	ప్రాప్య	= చేరి
कूर्मः,	కూర్మః	= తాబేలు
आलोच्य,	ఆలోచ్య	= ఆలోచించి

నిపత్య,	నివత్య	= పడి
అలసః,	అలసః	= సోమరి
దృష్వా,	దృష్ట్వా	= చూచి
త్యక్త్వా,	త్యక్త్వా	= విడిచి
విశ్వస్య,	విశ్వస్య	= నమ్మి
విస్మయః,	విస్మయః	= విశ్వామను కలవాడు
పరాధీనతా,	పరాధీనతా	= ఇతరులకు లోబడుట
పలాयనమ్,	పలాయనమ్	= పారిపోవుట
సల్లపంతః,	సల్లపంతః	= మాటలాడుచున్నవారు
పరేఽఽఽ,	పరేఽఽఽ	= మరునాడు
అవలంబ్య,	అవలంబ్య	= ఆవలంబించి (పట్టుకొని)
కర్కటః,	కర్కటః	= ఎండ్రకాయ
వ్యాపాదితః,	వ్యాపాదితః	= చంపబడెను
సమ్మిలంతః,	సమ్మిలంతః	= కలియుచున్నవారు
యాపయంతః,	యాపయంతః	= గడుపుచున్నవారు
వదన్,	వదన్	= చెప్పుచున్నవాడు
హసన్,	హసన్	= నవ్వుచున్నవాడు
బహ్ని,	బహ్ని	= అనేకములు
యథాశక్తి,	యథాశక్తి	= శక్తి కొలది
వినితవేషాః,	వినితవేషాః	= వినయ ముట్టిపడునట్లు సాధారణవస్త్రాదులు ధరించువారు
శ్రేణి,	శ్రేణి	= వరుస (క్రమ)
మార్గాయాసః,	మార్గాయాసః	= మార్గశ్రమ
ధన్యాః,	ధన్యాః	= పుణ్యవంతులు
అంతః,	అంతః	= లోపల
బహిః,	బహిః	= బయట
కలౌ,	కలౌ	= కలియుగమందు
పూ,	పూ	= పూర్వము
చిరాయ,	చిరాయ	= చాలాకాలమునకు
కుల్యగూః,	కుల్యగూః	= వంశగురువు

విదిత్వా,	విదిత్వా	= తెలిసికొని
అశపత్,	అశపత్	= శపించెను
అనురూపా,	అనురూపా	= యుక్తమైనది; తగినది
అచిరాత్,	అచిరాత్	= స్వల్పకాలముననే
పార్శ్వః,	పార్శ్వః	= ప్రక్క భాగము
సంతతిః,	సంతతిః	= సంతానము
అభీష్టమ్,	అభీష్టమ్	= వాంఛితము
एतस्मिन् अन्तरे,	ఏతస్మిన్ అంతరే	= ఇంతలో
अयोदः,	అయోదః	= ఇనుప దంతములు కలవాడు
पाञ्चाल्यम्,	పాంచాల్యమ్	= పాంచాల దేశస్థుని
केदारखड्गम्,	కేదారఖడ్గం	= పరిచేను భాగమును
बधान,	బధాన	= కట్టుము
क्लिश्यमानः,	క్లిశ్యమానః	= శ్రమపడుచున్నవాడై
सहसा,	సహసా	= వెంటనే
उत्थाय,	ఉత్థాయ	= లేచి
निस्सरमाणम्,	నిస్సరమాణం	= బయటకుపోవుచున్న
अवारणीयम्,	అవారణీయం	= నివారించ శక్యముకాని
संरोद्धुम्,	సంరోద్ధుం	= అడ్డుకొనుటకు
विदार्य,	విదార్య	= చీల్చికొని
उद्धालकः,	ఉద్దాలకః	= చీల్చువాడు
अहनि,	అహని	= పగటియందు
दिवसक्षये,	దివసక్షయే	= సాయంకాలమందు
पीवानम्,	పీవానం	= బలిసియున్నవానిని
वृत्तिम्,	వృత్తిం	= జీవితము
भैक्ष्येण,	భైక్ష్యేణ	= భిక్షాన్నము చేత
मयि अनिवेद्य,	మయి అనివేద్య	= నాకు తెలుపకుండుగా
उपयोक्तव्यम्,	ఉపయోక్తవ్యమ్	= ఉపయోగించతగినది
भैक्ष्यम् चरित्वा,	భైక్ష్యం చరిత్వా	= భిక్షాన్నమును సంపాదించి
निशामुखे,	నిశాముఖే	= సాయంకాలమున
गुरुकुलम्,	గురుకులం	= గురువుయొక్క ఇంటినిగూర్చి

అశేషతః,	అశేషతః	= పూర్తిగా
భేక్ష్యోపజీవిణామ్,	భైక్ష్యోపజీవినాం	= భిక్షాన్నముపై జీవించువారియొక్క
భృశమ్,	భృశం	= మిక్కిలి
ప్రతిజ్ఞాయ,	ప్రతిజ్ఞాయ	= ప్రతిజ్ఞచేసి
ఫేనమ్,	ఫేనం	= నురుగు
ప్రభూతరం,	ప్రభూతతరం	= మిక్కిలి అధికమైన
ప్రతిశ్చుత్య,	ప్రతిశ్చుత్య	= ప్రతిజ్ఞచేసి
క్షుధా,	క్షుధా	= ఆకలిచేత
ఆర్తః,	ఆర్తః	= వీడింపబడినవాడు
అరపత్రాణి,	అరపత్రాణి	= జిల్లేడుకలను
క్షార,	క్షార	= ఉప్పుని
తిక్త,	తిక్త	= చేడైన
కడు,	కటు	= కారము
రుక్ష,	రుక్ష	= ఘాటైన
తీక్షణవిపాకైః,	తీక్షణవిపాకైః	= తీవ్రమైన పరిపాకము కలవి
చక్షుషి,	చక్షుషి	= నేత్రమునందు
उपहतః,	ఉపహతః	= దెబ్బతీయబడినవాడై
చక్రమ్యमाणః,	చక్రమ్యమాణః	= పాకుచున్నవాడై
अस्ताचलावलंबिनि,	అస్తాచలావలంబిని	= అస్తాదిపై వ్రేలాడుచుండగా
सर्वतః,	సర్వతః	= అన్నింటినుండి
प्रतिशिद्धः,	ప్రతిషిద్ధః	= నిషేధింపబడినవాడు
नियतं,	నియతం	= తప్పకుండగా
अन्वष्यः,	అన్వేష్యః	= వెదకదగినవాడు
शिष्यैः सार्धं,	శిష్యైః సార్ధం	= శిష్యులతో కూడ
देवभिषजौ,	దేవభిషజౌ	= దేవతల వైద్యులు
चक्षुष्मन्तं,	చక్షుష్మన్తం	= నేత్రములు గల వానినిగా
स्तोतुम्,	స్తోతుం	= స్తోత్రము చేయుటకు
अपूपः,	అపూపః	= అ్పము
अनृतं,	అనృతం	= అపత్యము
काष्ण्यायसाः,	కార్ణ్వాయసాః	= ఇనుముతో చేసినవి

హిరణ్మయః,	హిరణ్మయః	= బంగారముతో చేసినవి
శుశ్రుణుణా,	శుశ్రూషణా	= శుశ్రూష చేయువాడు
ధూర్జ	ధూర్జ	= కాదులయందు
నియాజ్యమానః,	నియోజ్యమానః	= కట్టబడుచున్నవాడై
సమావృత్తః,	సమావృత్తః	= విద్య పూర్తిచేసికొని ఇంటికి తిరిగివచ్చినవాడు
దఃఖాభిడః,	దుఃఖాభిజ్ఞః	= కష్టము తెలిసినవాడు
యజ్యకార్యేణ,	యాజ్ఞకార్యేణ	= యజ్ఞము చేయింపవలసిన వాని కార్యముచే
అభిప్రస్థితః,	అభిప్రస్థితః	= ప్రయాణమైనవాడు
సచ్చరితం,	సచ్చరితం	= మంచినడవడిక
గుర్వర్థమ్,	గుర్వర్థం	= గురువు కొరకు ధనము
బహుశః,	బహుశః	= మాటి మాటికి (అడుగుచున్నావు)
उपाध्यायानि,	ఉపాధ్యాయానీ	= ఉపాధ్యాయుని భార్య
क्षत्रिया,	క్షత్రియా	= క్షత్రియుని భార్య
पिनद्धं,	పినద్ధం	= కట్టబడినది
पुण्यकम्,	పుణ్యకం	= వ్రతము
भविता,	భవితా	= జరుగగలదు
परिवेष्टुम्,	పరివేష్టుం	= వడ్డించుటకు
पथि,	పథి	= మార్గమందు
पुरीषं,	పురీషం	= మలము
बाढं,	బాధం	= సరే
संभ्रमात्,	సంభ్రమాత్	= తొందరవలన
उत्थितः एव,	ఉత్థితః ఏవ	= నిలబడియే
अपः,	అపః	= జలమును
उपस्पृश्य,	ఉపస్పృశ్య	= ఆచమనముచేసి
अभिनन्द्य,	అభినంద్య	= అభినందించి
धातुं,	దాతుం	= ఇచ్చుటకు
विमृश्य,	విమృశ్య	= ఆలోచించి
उच्छिष्टः,	ఉచ్ఛిష్టః	= ఎంగిలి తగిలినవాడు

स्मर,	స్మర	= జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుము
व्यतिक्रमः,	వ్యతిక్రమః	= పొరపాటు
प्रादुखः,	ప్రాఙ్ముఖః	= తూర్పుగా తిరిగినవాడై
अफेनाभिः,	అఫేనాభిః	= నురుగులేని
हृदगताभिः,	హృద్గతాభిః	= హృదయము వరకును చేరిన
अदिभः,	అద్భిః	= జలముతో
त्रिः,	త్రిః	= మూడుసార్లు
द्विः,	ద్విః	= రెండుసార్లు
पकिमृज्य,	పరిమృజ్య	= తుడిచి
खानि,	ఖాని	= ఇంద్రియములను
उपस्मृश्य,	ఉపస్మృత్య	= స్మృతించి
प्रत्युत्थाय,	ప్రత్యుత్థాయ	= ప్రత్యుత్థానముచేసి
सद्भावेन,	సద్భావేన	= మంచితనముచేత
अनतिक्रमणीयः,	అనతిక్రమణీయః	= దాటపెట్టదగనివాడు
अवमुच्य,	అవముచ్య	= తీసి
सुनिवृता,	సునిర్వృతా	= ఏమియు భయము లేనిదానవై
धर्षयितुं,	ధర్షయితుం	= బెదిరించుటకు (అపకారము చేయుటకు)
आमन्त्य,	ఆమన్త్య	= అనుజ్ఞ తీసికొని
क्षणम्,	క్షణం	= అవకాశము
यथोपवन्नम्,	యథోపవన్నం	= ఏ విధముగా లభించునో ఆ విధముగా
अपरोक्षयामास,	అపరోక్షయామాస	= ప్రత్యక్షముగా చూచెను
प्रत्यदातुं,	ప్రత్యాదాతుం	= వెనుకకు తీసుకొనుటకు
मन्युः,	మన్యుః	= కోపము
साधयामः तावत्,	సాధయామః తావత్	= వెళ్ళివచ్చెదము
नग्नम्,	నగ్నం	= దిగంబరుడైన
क्षणकम्,	క్షణకం	= జైనసన్యాసిని
मुहुर्मुहुः,	ముహూర్ముహూః	= మాటిమాటికి
उदकार्थं,	ఉదకార్థం	= జలము కొరకు
त्वरमाणः,	త్వరమాణః	= తొందరపడుచు

उपसृत्य,	ఉపస్పృత్య	= సమీపించి
प्रयतः,	ప్రయతః	= నియమవంతుడై
जवेन,	జవేన	= వేగముతో
प्रासादः,	ప్రాసాదః	= ధనికుల గృహము
हर्म्यम्,	హర్మ్యం	= మేడ
वलभी,	వలభీ	= దాబా
उच्चावच,	ఉచ్చావచ	= అనేకవిధములైన
क्रीडाश्चर्यस्थान,	క్రీడాశ్చర్యస్థాన	= ఆటస్థలములు,
तन्त्रम्,	తంత్రం	= మగ్గముపై పొడవుగా పరచిన దారము
सुवेम,	సువేమ	= మంచి మగ్గము
वयन्त्यौ,	వయన్త్యౌ	= నేయుచున్న
द्वादशारं,	ద్వాదశారం	= పన్నెండు ఆకులుగల
परिवर्त्यमानं,	పరివర్తమానం	= త్రిపుబడుచున్న
दर्शनीयं,	దర్శనీయం	= అందమైన
वशं ईयुः,	వశం ఈయుః	= వశమగుదురుగాక
धम्यमानात्,	ధమ్మమానాత్	= ఊదబడుచున్న
सर्वस्रोतोभ्यः,	సర్వస్రోతోభ్యః	= అన్ని రంధ్రములనుండియు
पावकार्षिषः,	పావకార్షిషః	= అగ్ని జ్వాలలు
उपधूपितः,	ఉపధూపితః	= పొగపెట్టబడినది
संभतः,	సంభ్రాతః	= కంగారుపడినవాడు
विषण्णः,	విషణ్ణః	= దిగులుపడినవాడు
केशानावापयन्ती,	కేశానావాపయంతీ	= జుట్టు ఆరబెట్టుకొనుచున్నది
अनागसि,	అనాగసి	= అపరాధము లేకుండగనే
सोपचारं,	సోపచారం	= మర్యాదగా
व्यापनः,	వ్యాపన్తుః	= ఆపద చెందినవాడు
त्वदनुक्रोशात्,	త్వదనుక్రోశాత్	= నీపై దయవలన
नाशकत्,	నాశకత్	= సమర్థుడు కాలేదు
संविवेश,	సంవివేశ	= పండుకొనెను
प्रत्यृचुः,	ప్రత్యూచుః	= ప్రతివచనము పల్కిరి
उपतस्थे,	ఉపతస్థే	= సమీపించెను

అనాప్యసి,	అనాప్యసి	= పొందగలవు
ప్రతిభాస్యన్తి,	ప్రతిభాస్యన్తి	= బుద్ధికి స్ఫురింపగలవు
చక్రే,	చక్రే	= చేసెను
కల్పయసి,	కల్పయసి	= చేయుచున్నావు
న్యవేదయత్,	న్యవేదయత్	= తెలియపరచెను
అశ్నాసి,	అశ్నాసి	= తినుచున్నావు
పిబసి,	పిబసి	= త్రాగుచున్నావు
ఉద్గరన్తి,	ఉద్గరన్తి	= పైకి విడచుచున్నవి
ఉపయుజ్జ్తే,	ఉపయుజ్జ్తే	= ఉపయోగించుచున్నాడు
అవోచయత్,	అవోచత్	= పలికెను
ఆయాతి,	ఆయాతి	= వచ్చుచున్నాడు
ఋచుః,	ఋచుః	= పలికిరి
స్తుహి,	స్తుహి	= స్తోత్రము చేయుము
కర్తారౌ,	కర్తారౌ	= చేయగలవారు
ఉపచక్రమే,	ఉపచక్రమే	= ఉపక్రమించెను
ఆజగమతుః,	ఆజగమతుః	= వచ్చిరి
ఆహతుః,	ఆహతుః	= పలికిరి
స్వః,	స్వః	= ఉన్నాము
అశాన,	అశాన	= తినుము
ఋచతుః,	ఋచతుః	= పలికినారు
ఉస్తాహే,	ఉత్సహే	= అభిలషింతురు
కురుష్వ,	కురుష్వ	= చేయుము
ప్రత్యనునయే,	ప్రత్యనునయే	= మరల బ్రతిమాలుకొనుచున్నాను
ఆచచక్షే,	ఆచచక్షే	= చెప్పెను
క్రియతామ్,	క్రియతామ్	= చేయబడుగాక
న ఇయేష,	న ఇయేష	= ఇష్టపడలేదు
చక్రతుః,	చక్రతుః	= చేసిరి
పరిహీయతే,	పరిహీయతే	= లోపించును, అవసరమగును
కరవాణి,	కరవాణి	= చేయుదును.

उष्यताम्,	ఉష్యతాం	= ఉండుట అగుగాక
चादयसि,	చోదయసి	= ప్రేరేపించుచున్నావు, అడుగుచున్నావు
उपाहरामि,	ఉపాహరామి	= సమర్పింతును
अर्हति,	అర్హతి	= తగియున్నాడు
आसाद्यते,	ఆసాద్యతే	= పొందబడును
प्राद्रवत्,	ప్రాద్రవత్	= పారిపోయెను
अन्वयात्,	అన్వయాత్	= అనుసరించి వెళ్ళెను
जग्राह,	జగ్రాహ	= పట్టుకొనును
चखान,	చఖాన	= త్రవ్వెను
अदारयत्,	అదారయత్	= చీల్చెను
अनुविवेश,	అనువివేశ	= అనుసరించి ప్రవేశించెను
अस्तुवत्,	అస్తువత్	= స్తోత్రము చేసెను
तुष्टान,	తుష్టాన	= స్తోత్రము చేసెను
धनुस्व,	ధనుస్వ	= ఊదుము
अधमत्,	అధమత్	= ఊదెను
निष्तेतुः,	నిష్ఠేతుః	= బయల్పెడలినవి
अधिरोह,	అధిరోహ	= ఎక్కుము
भर्तृदारिका,	భర్తృదారికా	= రాజకుమారి
कुत्र,	కుత్ర	= ఎచ్చట
पाश्वर्तः,	పాశ్వుతః	= ప్రక్కన
उत्कृष्ट-कर्ण-चूलिकेन,	ఉత్కృష్ట-కర్ణ-చూలికేన	= పైకి కట్టబడిన చెవుల లోలకులుగల
कंदुकं,	కందుకం	= బంతి
पकीरयौ,	పరకీయౌ	= ఇతరులకు సంబంధించినవి
आत्मगतं,	ఆత్మగతం	= తనలో
आर्यपुत्रः,	ఆర్యపుత్రః	= భర్త
सानुक्रेशः,	సానుక్రోశః	= జాలిగుండెగలవాడు
उन्मादितः,	ఉన్మాదితః	= విచ్చెక్కినట్లు చేయబడినవాడు
दर्शनीयः,	దర్శనీయః	= చూడదగినవాడు,
		అందమైనవాడు

సముదాచారః,	సముదాచారః	= మర్యాద
అత్యాహితం,	అత్యాహితం	= గొప్ప ప్రమాదము
आगमप्रधानि,	ఆగమప్రధాని	= శాస్త్రమే ప్రధానముగా గలవి
सुलभपर्यवस्थानि,	సులభపర్యవస్థాని	= అనాయాసముగా మామూలు స్థితికి తీసుకొని వచ్చుటకు శక్యమైనవి
भट्टिनी,	భట్టిని	= రాజు భార్య
कौतुकमंगळं,	కౌతుకమంగళం	= వివాహోదయ సందర్భమున చేయు మంగళకృత్యము
भणसि,	భణసి	= చెప్పుచున్నావు
यावत् उपस्परामि,	యావత్ ఉపస్పరామి	= సమీపించెదను
निध्यायसि,	నిధ్యాయసి	= అతిగా చూచుచున్నావు
मन्त्रयते,	మంత్రయతే	= చెప్పుచున్నది
पर्कटीवृक्षः,	పర్కటీవృక్షః	= జువ్వచెట్టు
कोटेरे,	కోటరే	= కొఱ్ఱలో
शावकाः,	శావకాః	= శిశువులు
गृध्रः,	గృధ్రః	= గ్రద్ద
मार्जारः,	మార్జారః	= పిల్లి
पलायितुं,	పలాయితుం	= పారిపోవుటకు
उपसृत्य,	ఉపసృత్య	= సమీపించి
हन्तव्यः,	హన్తవ్యః	= చంపతగినవాడు
निरामिषाशी,	నిరామిషాశీ	= మాంసాహారము భుజించనివాడు
सर्वदा,	సర్వదా	= ఎల్లప్పుడు
वीतरागः,	వీతరాగః	= వైరాగ్యవంతుడు
दिनेषु दच्छत्सु,	దినేషు గచ్ఛత్సు	= రోజులు గడుచుచుండగా
आक्रम्य,	ఆక్రమ్య	= బలాత్కారముగా పట్టుకొని
अपत्यानि,	అపత్యాని	= సంతానములు
जिज्ञासा,	జిజ్ఞాసా	= తెలుసుకొనవలెనను కోరిక
अथीनि,	అస్థీని	= ఎముకలు
व्यापादितः,	వ్యాపాదితః	= చంపబడినది

आह,	అహ	= పలుకుచున్నది
श्रूयतां,	శ్రూయతాం	= వినబడుగాక
ब्रूते,	బ్రూతే	= అనును
ब्रूहि,	బ్రూహి	= చెప్పుము
शृणु,	శృణు	= వినము
शृङाटकम्,	శృङ్గాటకమ్	= చతుష్పథము (చౌరాస్త్ర)
सोऽसासम्,	సోఽస్సాసమ్	= పరిహాసపూర్వకంగా
तुंदिलः,	తుందిలః	= పెద్దపొట్టగలవాడు
दिवत्रेभ्यः,	దివత్రేభ్యః	= ఇద్దరు ముగ్గురినుండి
किंकर्तव्यतानिमूढः,	కింకర్తవ్యతానిమూఢః	= ఏమి చేయవలెనో తోచనివాడై
कङ्चुकांतार्हितां,	కఙ్చుకాంతర్హితాం	= చొక్కాలో కప్పబడిన
धनभस्त्रिकां,	ధనభస్త్రికాం	= డబ్బునంచిన, పర్పును
अत्रान्तरे,	అత్రాంతరే	= ఇంతలో
आरेभे,	ఆరేభే	= ఆరంభించెను
पथिस्थं,	పథిస్థం	= దారిలోవున్న
परिहत्य,	పరిహృత్య	= పరిహరించి
नागरिकंमन्याः,	నాగరికంమన్యాః	= మేమే నాగరకులమని అనుకొనెడువారు
अत्रत्याः,	అత్రత్యాః	= ఇక్కడ ఉన్నవారు
वरं,	వరం	= కొంతవరకు మంచిది
यतः,	యతః	= ఎందువల్లననగా
अधुना,	అధునా	= ఈనాడు
अचिंतितोपनतः,	అచింతితోపనతః	= అనుకోకుండా వచ్చినవాడు
प्राणपदं,	ప్రాణపదం	= ప్రాణము వంటివాడు
अधिकृतः,	అధికృతః	= ఉద్యోగి
तैलरथः,	తైలరథః	= బస్సు
व्यग्रं,	వ్యగ్రం	= తొందరపడుచున్న
निर्निमेषेण,	నిర్నిమేషేణ	= రెప్పపాటులేని
रथ्या,	రథ్యా	= రోడ్డు
इतस्ततः,	ఇతస్తతః	= ఇటుఅటు

సంకీర్ణా,	సంకీర్ణా	= వ్యాకులమైనది
సంకుచితా,	సంకుచితా	= ఇరుకైనది
ద్విభూమాః,	ద్విభూమాః	= రెండు అంతస్తులు కలవి (డబుల్ డెక్ఫర్)
శశసదృశాః,	శశసదృశాః	= చెవుల పిల్లివలె ఉన్నవి (స్కూటర్లు)
భారతీ,	భారతీ	= (నాట్యశాస్త్రంలో) భరతుడు చెప్పిన
రక్షకభటః,	రక్షక భటః	= రక్షక భటుడు
స్థాపనీయమద్రయా,	స్థాపనీయముద్రయా	= నిలుపు మనుముద్రచేత
ఘంటాపథః,	ఘంటాపథః	= రాజమార్గము
ఋతుపరివృత్తిః,	ఋతుపరివృత్తిః	= ఋతువుల మార్పు
పరావృత్య,	పరావృత్య	= వెనుకకు తిరిగి
జాల్మ,	జాల్మ	= దుష్టుడా
గ్రంథిభేదీ,	గ్రంథిభేదీ	= దొంగ
సావజ్ఞం,	సావజ్ఞం	= అనాదరముగా
అదృష్టచరం,	అదృష్టచరం	= పూర్వమెన్నడును చూడబడనిది
ప్రత్యక్షలంఠనం,	ప్రత్యక్షలుంఠనం	= ప్రత్యక్షముగా దోపిడీ
శకటికా,	శకటికా	= చిన్నకారు
స్వవయస్యం,	స్వవయస్యం	= తనమిత్రుడైన
అవిదితచరః,	అవిదితచరః	= పూర్వపరిచయము లేనివాడు
పర్టికాశకటం,	పర్టికాశకటం	= రైలు
యథాలాభసంతుష్టః,	యథాలాభసంతుష్టః	= వచ్చిన దానితో సంతృప్తిపడువాడు
ఉడపాణిగృహీతీకన్య,	ఉడపాణిగృహీతీకన్య	= భార్యను వివాహమాడిన
శాలిక్షేత్రం,	శాలిక్షేత్రం	= వరి పొలము
ఆత్మస్థాత్,	ఆత్మస్థాత్	= తన అధీనముగా
సస్యావపనకాలే,	సస్యావపనకాలే	= విత్తనములు చల్లే రోజులలో
ద్విత్రిహస్తప్రమాణయా,	ద్విత్రిహస్తప్రమాణయా	= రెండుమూడు చేతుల ప్రమాణముగల
మృదా,	మృదా	= మట్టితో
ఆజీవికా,	ఆజీవికా	= జీవనోపాధి
న్యాయవాదీ,	న్యాయవాదీ	= ప్లీడరు

పర్టికాశకటస్థానం,	పర్టికాశకటస్థానం	= రైల్వేస్టేషను
స్థానం,	స్థానం	= స్టేషను
కమఠగామమ్ ఆగమత్,	కమఠగామమ్ ఆగమత్	= తాబేలు నడచినట్లు నడచుచూ వెదలిపోయెను
పరిగణ్యంతే,	పరిగణ్యంతే	= పరిగణింపబడుచున్నవి
తస్థౌ,	తస్థౌ	= నిలబడెను
ప్రయచ్ఛ,	ప్రయచ్ఛ	= ఇమ్ము
కంఠగ్రాహం జగ్రాహ,	కంఠగ్రాహం జగ్రాహ	= మెదకు వేసి పట్టుకొనెను
ఉదయుక్త,	ఉదయుక్త	= ఉద్యమించెను
చిక్షేప,	చిక్షేప	= వినరెను
ఆజుహవ,	ఆజుహవ	= పిలిచెను
ప్రత్యభిజానీయాత్,	ప్రత్యభిజానీయాత్	= గుర్తించుమ
అక్రీయత,	అక్రీయత	= కొనబడెను
దాపిష్యామి,	దాపయిష్యామి	= ఇప్పించెదము
కష్టసాధ్యానాం,	కష్టసాధ్యానాం	= శ్రమపడి సాధింపతగిన
కార్యాంతరం,	కార్యాంతరం	= మరియొక కార్యము
జ్ఞాతుకామః,	జ్ఞాతుకామః	= తెలుసుకొనుటకు ఇచ్చకలవాడు
చాలనీయం,	చాలనీయం	= నడిపింప తగినది
జిజ్ఞాసమానాః,	జిజ్ఞాసమానాః	= తెలుసుకొను కోరికగలవారు
ద్రాక్షేటః,	ద్రాక్షేటః	= రాకెట్టు
ఇంద్రప్రథమతయా,	ఇంద్రప్రథమతయా	= ప్రప్రథమముగా
స్ఫుటనాకః,	స్ఫుటనాకః	= స్పృట్నీక్
ద్విగుణీకృతస్పర్థాభావాః,	ద్విగుణీకృతస్పర్థాభావాః	= రెట్టించిన పోటీగల
హాయనే,	హాయనే	= సంవత్సరమునందు
ప్రహితాః,	ప్రహితాః	= పంపబడిన
పరఃసహస్రం,	పరఃసహస్రం	= వెయ్యికి మించి (వేలకొలది)
ప్రతిహారం,	ప్రతిహారం	= గంట ఒక్కొటికి
కిలోమాత్రం,	కిలోమాత్రం	= కిలోమీటరు
కుక్కురాః,	కుక్కురాః	= కుక్కలు

ద్విషష్టివారం,	ద్విషష్టివారం	= అరువది రెండు పర్యాయములు
నిర్మమే,	నిర్మమే	= నిర్మించెను
ప్రాహిష్వన్,	ప్రాహిష్వన్	= పంపిరి
ప్రాపేమన్త,	ప్రాపేమన్త	= పంపబడినవి
వ్యజిజ్ఞపత్,	వ్యజిజ్ఞపత్	= తెలిపెను
పుప్లువే,	పుప్లువే	= తేలెను
విశీర్ణసంధి,	విశీర్ణసంధి	= ఊడిపోయిన కుట్లు కలది
ఆపతదుష్కలాకం,	ఆపతదుష్కలాకం	= పైకి పొడుచుకు వచ్చుచున్న వూచలు కలది
దణ్ణదరిద్రభావం,	దణ్ణదరిద్రభావం	= కష్ట యొక్క దారిద్ర్యము
నికష్ణన్,	నికష్ణన్	= ధ్వని చేయుచు
అంతరాంతరా,	అంతరాంతరా	= మధ్య మధ్య
ద్విత్వాణి,	ద్విత్వాణి	= రెండు మూడు
విశ్లథ,	విశ్లథ	= ఊడిపోవుచున్న
అకుతో భయః,	అకుతో భయః	= ఎవరికి భయపడనివాడు
ఉత్కూలే,	ఉత్కూలే	= ఒడ్డుదాటి ప్రవహించు
అవప్లుత్య,	అవప్లుత్య	= దుమికి
ద్విగుణం,	ద్విగుణం	= రెట్టింపు
అంతతః,	అంతతః	= చివరికి
సీమాంతస్థైః,	సీమాంతస్థైః	= దేశపు పొలిమేరలో నున్న
బలిపశుమారం మారితః,	బలిపశుమారం మారితః	= బలిపశువు చంపబడినట్లు చంపబడినాడు
పఙ్చవర్షదేశీయః,	పఙ్చవర్షదేశీయః	= చాదాపు ఐదు సంవత్సరముల వయస్సు గలవాడు
అనన్యగతిః,	అనన్యగతిః	= మరియొక మార్గము లేనిది
భీరుతా,	భీరుతా	= పిరికితనము
పదే పదే,	పదే పదే	= అడుగుడుగునా
సంది హనః,	సంది హనః	= సందేహించువాడు
స్వైరం,	స్వైరం	= స్వేచ్ఛగా

అకించిత్కరః,	అకిచ్చిత్కరః	= ఏమీచేయలేనివాడు
లొకజ్ఞానకింపచానః,	లోకజ్ఞానకింపచానః	= లోకజ్ఞానం ఏమాత్రంలేనివాడు
ఉత్త్రోక్షితః,	ఉత్త్రోక్షితః	= ఎదురుచూడబడిన
జాయాపత్యోః,	జాయాపత్యోః	= దంపతులకు
సుసంహతం,	సుసంహతం	= బాగు చేయబడినది
గోలాయుధభస్రే,	గోలాయుధభస్రే	= తుపాకీ సంచియందు
సుష్టు,	సుష్టు	= బాగుగా
శకటాపవరకే,	శకటాపవరకే	= రైలుపెట్టెయందు
కాతరమనా,	కాతరమనా	= పిరికిమనస్సుగల
యదృచ్చయా,	యదృచ్చయా	= దైవవశముచేత
స్థాపకశ్రృంఖలాం,	స్థాపకశ్రృంఖలాం	= రైలు ఆపే గొలుసును
అవప్లుత్య,	అవప్లుత్య	= క్రిందికి దూకి
తూష్ణీం,	తూష్ణీం	= మాటలాడకుండుగా
నిగృహీతాః,	నిగృహీతాః	= అరెస్టు చేయబడినవారు
పరివృత్తిః,	పరివృత్తిః	= మార్పు
అచింతితోపనతా,	అచింతితోపనతా	= అనుకోకుండా వచ్చిన
అనుసందధానః,	అనుసందధానః	= ఆలోచించుచున్నవాడు
ఉద్బుద్ధః,	ఉద్బుద్ధః	= పైకి ప్రకటమైనది
శర్కరాయంత్రాగారః,	శర్కరాయంత్రాగారః	= పంచదార ఫ్యాక్టరీ
నిర్వాహకః,	నిర్వాహకః	= డైరెక్టరు
సఙ్చయః,	సఙ్చయః	= ప్రోగుచేయుట
స్పృహయాలః,	స్పృహయాలః	= ఆసక్తిగలవాడు
ఆచ్ఛిన్నత్,	ఆచ్ఛిన్నత్	= పైకి లాగెను
ప్రక్షేప్యమి,	ప్రక్షేప్యమి	= పారవేసెదను
ఉదఙ్గత,	ఉదఙ్గత	= ప్రయత్నించిరి
అజీజనత్,	అజీజనత్	= పుట్టించెను

रुचयः - रुचयः - रुचयः

पदम्	ఉచ్చరణ	అర్థము
पुलिङ्ग	పులింగే	పులింగంలో
मधुरम्	మధురమ్	తీపి
आम्लम्	అమ్లమ్	పులుపు
लवणम्	లవణమ్	ఉప్పు
कटु	కటు	కారము
कषायम्	కషాయమ్	వగరు
तिक्तम्	తిక్తమ్	చేదు
स्त्रीलिङ्ग	స్త్రీలింగే	స్త్రీలింగంలో
मधुरा	మధురా	తీపి
आम्ला	అమ్లా	పులుపు
कट्वी	కట్వీ	కారము

कौलंशः

पदम्	ఉచ్చరణ	అర్థము
उन्नतः	ఉన్నతః	ఎత్తు
कनिष्ठ	కనిష్ఠ	చిన్న
भारः	భారః	బరువు
अधिकम्	అధికమ్	ఎక్కువ
ज्येष्ठः	జ్యేష్ఠ	పెద్ద
उन्नतः	ఉన్నతః	పొడుగు
ह्रस्वः	హ్రస్వః	పొట్టి
किञ्चित्	కించిత్	కొంచెము, తక్కువ

कालाः - कालाः - कालाः

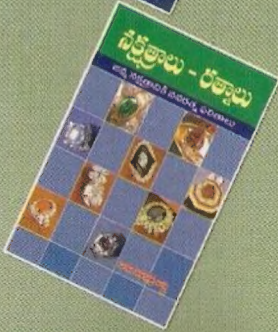
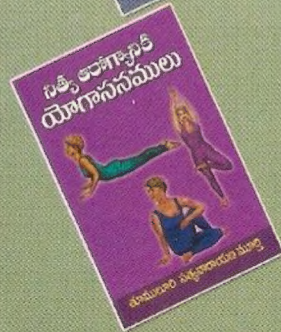
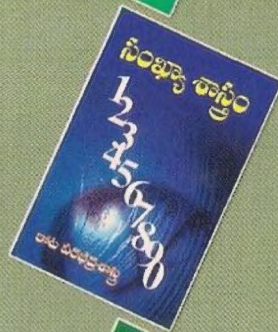
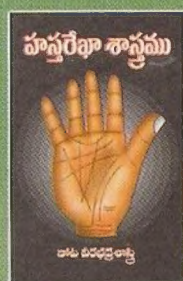
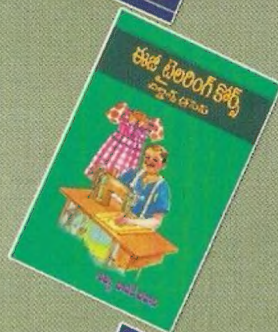
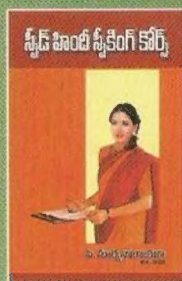
पदम्	ఉచ్చరణ	అర్థము
ग्रीष्मकालः	గ్రీష్మకాలః	వేసవికాలము
वर्षाकालः	వర్షాకాలః	వర్షాకాలము

శీతాకాల:	శీతాకాల:	శీతాకాలము
భూతకాల:	భూతకాల:	భూతకాలము
భవిష్యత్కాల:	భవిష్యత్కాల:	భవిష్యత్కాలము
వర్తమానకాల:	వర్తమానకాల:	వర్తమానకాలము

మాసా: - మాసా: - మాసములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
చైత్ర:	చైత్ర:	చైత్రము
మధుమాస:	మధుమాస:	
వైశాఖ:	వైశాఖ:	వైశాఖము
మాఘమాస:	మాఘమాస:	
జ్యేష్ఠ:	జ్యేష్ఠ:	జ్యేష్ఠము
ఆషాఢ:	ఆషాఢ:	ఆషాఢము
శ్రావణ:	శ్రావణ:	శ్రావణము
భాద్రపద:	భాద్రపద:	భాద్రపదము
ఆశ్వయుజ:	ఆశ్వయుజ:	ఆశ్వయుజము
కార్తీక:	కార్తీక:	కార్తీకము
మార్గశీర్ష:	మార్గశీర్ష:	మార్గశీరము
పౌష:, పుష్య:	పౌష:, పుష్య:	పుష్యము
మాఘ:	మాఘ:	మాఘము
ఫాల్గున:	ఫాల్గున:	ఫాల్గుణము

2004 ఆగష్టు నెలలో విడుదలైన కొత్త పుస్తకాలు

సుధా బుక్ హౌస్

పెలూరు రోడ్, విజయవాడ - 520 002